

DIRVA

THE FIELD
Nr. 67
Rugsėjis-Sep. 4, 1958
Cleveland, Ohio

Pasibaigė formalusis Bendruomenės organizavimas

SEIMAS PRIĖMĖ PASAULIO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS KONSTITUCIJĄ IR VALDYBĄ. — PLB CENTRAS TORONTE. — PROBLEMŲ NESUMAŽEJO, KAI KURIOS PAASTREJO. — SEIMUI STIGO DRĄSOS FINANSŲ PROBLEMAI SVARSTYTI

Tris dienas beveik be atvangos New Yorke posėdžiavo Pasaulio Lietuvių Bendruomenės eimas. Ketvirtą dieną arti 3000 iš arti ir toli suplaukusių lietuvių meldėsi, dainavo, "kermošiovo", puotavo ir šoko.

"Pasaulinis" seimo pobūdis, žinoma, buvo daugiau simboliškas, negu faktiškas, nes iš 77 dalyvavusių delegatų tik 7 buvo atvykę iš toliau, negu iš šiaurinės Amerikos. (Iš Venecuelos trys — Bieliūnas, Staškevičius ir del susirgimo tik paskutinei dienai tesuskubęs A. Diržys; po vieną iš: Urugvajaus — Grauzinienė, Brazilijos — kun. Ragažinskis, Anglijos — kun. Kazlauskas, Italijos — kun. Balčiūnas). Iš Kanados buvo 13 atstovų, visi kiti buvo iš Jungtinių Valstybių kaip vietinės bendruomenės atstovai arba kitų kraštų atstovų pavaduotojai.

Du klausimai darbų tvarkoje

Trijose dešimtyse numeruotų darbotvarkės punktų glūdėjo tik du seimui svarstyti skirti klausimai: 1) Priemonės ir galimybės išieivijos lietuvių išlaikyti (referentas ALB pirm. S. Barzdukas) ir 2) PLB sąranga ir konstitucija (ref. Vytautas Meilus, KLB pirmininkas).

Seimas pačioje pradžioje, ne skaitęs, priėmė kruopščiai ir griežtai sureduotą reguliaminą savo darbui tvarkyti. Niekas, ypač prezidentas, rodos, nei vėliau neturėjo laiko tam reguliavimui paskaityti. Todėl reguliavimas liko sau, o seimo eiga sau. Diskusijos vyko gaistingai. Kalbėtojų "pamokslai" dažniausiai buvo ilgi ir tolimi nuo temos. Todėl pirmuoju klausimu ilgos diskusijos prie S. Barzduko referatą išdėstytų gausių ir pagrįstų tezių beveik nieko konkretaus ir nebepridėjo. Dar giliau buvo įklimpta besvarstant konstitucijos projektą.

Nors kanadiečiai atsivežė jau paruoštą ir atspausdintą projektą ir paaiškinamąjį referatą, tačiau net du referatai tą patį dar aiškino žodžiu. Seimo sudaryta konstitucijos komisija dar prieš svarstymą, bet jau seimo vardu buvo padariusi eilę pataisų, kurios tačiau ne visos susilaukė pritarimo plenumo. Todėl maždaug 60 tuo metu posėdyje dalyvavusių žmonių ėmė patys pažodžiui redaguoti konstitucijos tekstą. Tai buvo sunkus bridi-mas.

Bet per pusantros dienos maždaug pusantros laikraštines skilties tekstą jiems visgi pavyko sureduoti ir visuotiniui rankų pakėlimu padaryti jį nuo šiol galiojančia PLB konstitucija.

PLB kepurė

Daugiau kaip 10 metų trukusio formalusio PLB organizavimo paskutinis aktas buvo PLB centrinės valdybos rinkimas (penkeriems metams).

Nuo pat seimo atidarymo buvo juntama, kad 13 delegatų iš Kanados yra ryžtingas ir veiklus branduolys. Iš konstitucijos projekto referavimo aiškėjo, kad jo rengėjai ilgai ir kruopščiai darbavosi, turėdami prieš akis galimybę, kad jiems gali tekti ir vyriausių projekto įgyvendintojų vaidmuo (neapsiriko).

Diskusijų metu, kai tik buvo perdažnai minimi pavyzdžiai iš Jungtinių Valstybių patyrimų, kanadiečių atstovas J. Sungaila du ar tris kartus nekantriai tramdė prezidentumą ir kalbėtojus, piktokai primindamas, kad "čia ne Amerikos, o Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Seimas".

Tai kai atėjo laikas PLB organizacijai užsieti ką tik priimtą konstituciją numatytą kepurę — rinkti centrinę valdybą — vadinamieji "amerikiečiai" (J. V. gyvenantieji atstovai ir net venecueliečiai) vienas po kito žėmai lenkė galvas prieš kanadiečius ir prašė "ateiti ir valdyti".

Kanadiečiai, kurį laiką kukliai atsisakinėję, pasidavė prikalbami. Po pertraukos, tiesa, atsirado suabejojusių ir atsirado reikalavimas valdybos būstinės klausimą net slapta balsuoti (tik J. Bačiūnas nesivaržė viešai pasisakyti savo nuomonę pakeičęs ir jau esančią linkę, kad valdyba būtų renkama iš Jungtinių Valstybių, nors buvo vienas iš pirmųjų siūliusių Kanadą). Slaptas balsavimas parodė, kad iš 59 dalyvavusių balsavime buvo 18 "disidentų" (pasisakiusių už Jungt. Valstybes) ir 41 pasilikusių prie pirmojo pasiūlymo (už Kanadą).

Kanados LB pirmininkas V. Meilus tada pareiškė, kad kanadiečiai tą atsakomybę prisiimti sutinka, tačiau ta sąlyga, kad valdyba būtų seimo priimta tokia, kokia jiems, kanadiečiams atrodo galinti tinkamai dirbti. Tokia valdybos sudėtis, pasirodė, jau Toronte buvusį numatyta ir sutarta, būtent:

J. Matulionis,
V. Meilus,
J. Sungaila,
K. Grigaitis,
J. Kralikauskas,

visi iš Toronto. Kadangi J. Matulionis seime nedalyvavo, tai V. Meilus pasisakė atsivežęs jo sutikimą. Ir dar pridėjo kitiems, nekanadiečiams, kad, esą, verčiau nei nebandykit siūlyti kitų kandidatų iš Kanados, nes nežinote visų aplinkybių, be to, juk neturite jų sutikimų ir nesuspėsite jų gauti.

Turbūt tas taktiškas stygos revisai muzikalus barkštelėjimas buvo priežastis pasiūlymu, kad valdybos priėmimas irgi būtų balsuojamas slapta. (Taip balsuojant gal ne visi kandidatai būtų gavę po vienodai balsų). Reguliavimas sakė, kad bent dviem atstovam reikalaujant slapto balsavimo turi būti slapta balsuojama. Tačiau įvyko teisingai požiūriu gana pavojingas dalykas: prieš balsavimą pasiūlyta pakeisti reguliaminą specialiai šiam atvejui ta prasme, kad

ši kartą reguliamine nustatyto dėsno nebūtų laikomasi. Po ilgo "pasitampymo" (laiko taupymo sumetimais!) buvo nutarta reguliamine taisyklė šiam balsavimui suspenduoti ir balsuoti viešai, už visą valdybos sąrašą iš karto. Už valdybą pakilo 61 ranka, prieš vieną, susilaikiusių pakilo 8 rankos.

Taip formalusis PLB organizavimas buvo užbaigtas. Faktiškas organizavimas turėtų tik dabar kaip reikiant prasidėti.

Naujos valdybos linija?

Išrinktų vadovaujamų organų vardu paprastai tariamas "pirmininkas", kuris esti lyg ir provizorinė deklaracija. Išrinktos valdybos vardu kalbėjo V. Meilus. Savo pareiškimą iš prastojo posėdžio jis perkėlė į iškilmingąjį, kur susirinko keli šimtai svečių. Tarp bendrų tokiems atvejais sakomų pareiškimų — padėkojimų už pasitikėjimą ir pažadą pasistengti — V. Meilus (kaip daugeliui atrodė, gal būsimą pirmininką) pareiškime centrinę vietą užėmė būdingas pasiskundimas Toronto "naminiams dūmams". Būtent, Toronte esą nesugebama Vasario 16 dienos iškilmės visiems bendrai surengti. Kurie rengia ne su bendruomenės vadais, esą geria vyrai ir patriotai, tik jie pasirašę, kad turį įsakymą taip elgtis iš savo centrų. Todėl V. Meilus čia pat ir apeliavo į "centrus", kad jie tokių įsakymų į Torontą nesiųstų... Visa paguoda esanti tik ta, kad į bendruomenės rengiamas iškilmės sueina 3000, o pas tuos "atskalūnus" tik apie 70 ar 100. (Jei tokia pritrenkianti proporcija, tai regis skustis turėtų pagrindo tik "atskalūnai", o kitiems neapsimokėtų nei dėmesio kreipti).

Šis pareiškimas atrodė kaip naujos PLB valdybos linijos rodiklis. Vieniems jis patiko, kitiems — ne. (Perkelta į 6-tą pusl.)

KULTūros PREMIJA UŽ LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJĄ

Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijos sudarytoji \$1,000 premija už žymiausį 1957-58 metų darbą lietuvių kultūrinės veiklos srityje atiteko LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJOS REDAKCIJAM KOLEKTYVIUI.

Premijos paskyrimą sprendė specialioji komisija, sudaryta Amerikos Lietuvių Bendruomenės Kultūros Tarybos.

Premijos įteikimas turėjo būti svarbiausias PLB Seimo iškilmingojo posėdžio įvykis. Jį tačiau gerokai nustelbė iš anksto dienotvarkėje nenumatytos, bet seimo prezidento įvestos ilgos veiksmų pralabos. Pavargusių ir neberami publika nebesusikauptė ties tuo tikrai dėmesio vertu įvykiu ir ties geriausia tame iškilmingajame posėdyje pasakyta LE red. kolektyvo vardu premijai priėmusio dr. J. Girniaus kalba.

Premijos paskyrimas — laimėtojo parinkimas šį kartą, atrodė, daugumos yra priimtas su pasitenkinimu, nes atžymėtas

tiems pastatė prieš akis klausimą. Nes pirmuoju prasižiojimu valdyba prabilo apie vietinį kontroversinį klausimą, pasirinkdama sau privilegijuotą padėtį — iškilmingo posėdžio (kuris, beje, išėjo gana neiškilmingas sparnuotų ir net nesparnuotų pamokslų rinkinys) auditoriją, kur kita šalis neturi žodžio. O ta kita šalis, turbūt, galėtų pasakyti, pavyzdžiui, kad "dūmų" priežastis yra ne centrų įsakymai (kurių nei nėra), o Toronto bendruomenės vadų, sakysim, diskriminatoriškas politikavimas... Susidarė įspūdis, kad Toronte tas politikavimas tiek "įsisunkęs į kraują", jog išsiveržimo? Dar noris tikėti, kad tai buvo tik neplanuotas "kasdieninių marškinėlių išsišpešimas"... Galgi reikia bent kiek laiko apsiprasti su faktu, kad seimas minėtam penktukui uždėjo pareigą pažvelgti į dalykus nebe iš Toronto parapijos akiračo. Todėl gal pirmojo prasižiojimo dar ir nereikia laikyti lemiamu valdybos linijos rodikliu.

Ar nauja PLB valdyba iškęs neplėtusio tokio politikavimo po visą Pasaulio Lietuvių Bendruomenę, jei normalus takto pojūtis pačia pirmą proga nepajėgė sulaikyti to prasiveržimo? Dar noris tikėti, kad tai buvo tik neplanuotas "kasdieninių marškinėlių išsišpešimas"...

Galgi reikia bent kiek laiko apsiprasti su faktu, kad seimas minėtam penktukui uždėjo pareigą pažvelgti į dalykus nebe iš Toronto parapijos akiračo. Todėl gal pirmojo prasižiojimo dar ir nereikia laikyti lemiamu valdybos linijos rodikliu.

Vežimas yra, nēr kuo žirgą šerti

Seimo pradžioje ALB pirmininkas S. Barzdukas įtikino seimą, kad įtraukti į dienotvarkę dar trečią svarbų klausimą — bendruomenės darbų finansavimo klausimą, kurį referuoti buvo pasirengęs Juozas Bačiūnas.

Seimas, išgirdęs užtikrinimą, kad referavimas truks tik keliolika minučių, sutiko jį pirmojo posėdžio gale, prieš pietų pertrauką, išklausti. (J. Bačiūno referatas yra paskelbtas atskirai (Perkelta į 6-tą pusl.))

Toks kultūros darbas, kuris iš tikrųjų yra nerūdiškas paminklas, nepaisant net ir neišvengiamųjų jo trūkumų. Juk to darbo reikšmė patvirtina net ir ta aplinkybė, kad net Lietuvos okupantų valdžia pasijuto priversta leisti enciklopediją lietuvių kalba — pirmą nerusišką enciklopediją visoj Sovietijoj!

Tiesa, krito į akį kiek keistokas komisijos pasielgimas — paskyrimo formulavimas. Būtent, premija paskirta redakciniam kolektyvui, tai yra, labai sunkiai apibrėžiamam kolektyvui: ar tik keliems redaktoriams, ar ir nuolatiniams bendradarbiams, kurie gal įdėjo darbo ne ką mažiau už kitą redaktorių... Ar tai jiems (katrims) asmeninė premija, ar bendroms redakcijos darbo sąlygoms pagerinti... O kaip gi leidėjas? Ar jis jokios reikšmės neturi šiame milžiniškame darbe?

Ne veltui redakcinio kolektyvo atstovas dr. J. Girnius pabrėžė,

Milda ir Rūta Jokubaitytės, clevelandietės, Onos ir Vytauto Jokubaičių dukterys, šią vasarą dalyvavo miesto savivaldybės rengtuose jaunimui pasirodymuose virš 30 kartų. Jos šokdavo baletą iš filmos "Kelonė apie pasaulį per 80 dienų".

JIE UŽBAIGĖ \$20,000 VAJŲ

Vykdytas \$20,000 vajus jau užbaigtas. Jį užbaigė keliolika čia skelbiamų mūsų geradarių, užbaigė širdingai, su kaupu. Ir šiuo įvykiu mes visi galime tvirtinti didžiulius.

\$20,000 suma nėra mažas pinigai, ypač dar, kad ji sudėta ne kažin kokių turtuolių, bet neretais atvejais ir pačiam aukotojui labai ir labai reikalingais pinigais. Pagaliau, kad ta suma gerokai perviršytą, ypač vajui pasibaigus, prijungus pažadėtą specialią auką, net \$5,000.

Čia turim labai apgailestauti, kad tas dosnus mūsų rėmėjas, kuris mūsų vajui užsibaigus pridėjo \$5,000 sumą, griežtai atsisakė savo pavarde skelbti, bet aš tikiu, kad jūs visi ir be paskelbimo jį žinote, nes tokių žmonių mes tik vieną turime.

Vajų užbaigiant, reikia pasidžiaugti, kad įsijungė šeši šimtininkai. Jais yra:

108. Antanas Musteikis, aktyvus Tautinės Sąjungos Detroito skyriaus veikėjas, Dirvos redakcinės kolegijos narys... \$100.00
109. Dail. Jonas ir Joana Račilai, clevelandiečiai, auką skirdami šviesios atminties savo tėvui, tautinių pažiūrų tauriam lietuviui a. a. J. Račilai atminti. Dail. J. Račila kaip žinia, yra piešęs dabartinę Dirvos antraštę ir kitaip talkinęs Dirvai. Įnešė... \$100.00
110. Dr. P. Švarcas, iš Mascouth, Ill., didelis Dirvos bičiulis ir talkininkas, aktyvus veikėjas, įnešęs... \$100.00
111. Stasys Vilinskas, aktyvus visuomenininkas ir didelis Dirvos bičiulis, iš Winsor, Conn., įnešęs... \$100.00
112. J. Grigaitis, iš Chicago,

kad be J. Kapočiaus fantazijos ir neįtikėtinų d r a s o s, be jo organizacinių sugebėjimų ir pasiūlytų jokių enciklopedijos neturėtų. Juk Lietuvoj redaktorių, bendradarbių ir šaltinių ne tiek buvo, ir finansinės galimybės buvo nepalyginamos, o truko beveik dešimtmetis, kol buvo prisikasta iki I raidės. Dabar per penkerius metus jau įsėta L raidė. Šiose aplinkybėse leidėjo darbas jokių būdu nenumatytas ir grynai "biznio" kategorija. Tai yra pats kultūrinio darbo pamatas, jo gyvybės sultys. Negi galima to, lyg anai po ažuolu, nematyti...

Ohio Lietuvių Gydytojų Draugija (jau antri metai suorganizuojanti tokią premiją) ir iškilmingame posėdyje kuklų pareiškimą padaręs jos atstovas gydytojas Henrikas Brazaitis susilaukė pelnytų ovacijų ir linkėjimų turėti daugiau pasekėjų.

didelis Dirvos bičiulis ir tautinio darbo rėmėjas, mums taip rašydamas: "Bent keliais metais vėliau į šį kraštą atvykęs, negu dauguma, laukiau, kad Dirvos vajus šį kartą apsis be manęs. Tačiau dabar matau, kad liko maža uodegutė ir todėl pridėtu savo trigrašį". O tas trigrašis tikrai gražus... \$100.00

113. Dr. Vytautas Slavinskas, iš Monticello, N. Y., nuo širdus Dirvos rėmėjas ir tautinio darbo talkininkas, įnešęs... \$100.00

Be minėtų šimtininkų, vajų padėjo užbaigti dar šie dosnūs aukotojai:

Vyt. Kasniūnas, Chicago	\$50.00
Julija Stugienė, Cleveland	\$50.00
Juozas Gaurilius, Chicago	\$25.00
Stasys Gudas, Brooklyn	\$25.00
T. M., East Chicago	\$15.00
V. Žemaitis, Chicago, savo ankstesnį įnašą papildęs naujais	\$15.00
P. ir V. Jonkai, Philadelphia	\$15.00
A. ir H. Jniai, Philadelphia	\$10.00
R. Liormanas, Philadelphia	\$10.00
V. Kamantas, Cleveland	\$ 5.00
A. Burokas, Chicago	\$ 5.00
A. D., Chicago	\$10.00
M. Vilksius, Lawrence	\$10.00
Česys Šadeika, Detroit	\$10.00
J. Lietuvninkas, Baltimore, prie savo \$200.00 įnašo naujai prijungęs	\$25.00
Dr. S. Biežis, prie ankstesnio \$100.00 naujai prijungęs	\$25.00
Alf. Pimpė, Chicago	\$50.00
X. Y., New Haven	\$25.00
Pr. Pračkys, Cleveland	\$25.00
F. G., Chicago	\$25.00
J. Rugienis, Detroit	\$10.00

Kaip matote, šiuo trumpu laiku, buvo sudėta net \$1040.00. Taigi tikrai yra kuo pasidžiaugti. O iš viso, su šiandien skelbiamais, įjungiant ir specialų \$5,000 priedą, gauta \$25,726.30.

Šį, palyginti, didelį vajų, vykusį beveik 10 mėnesių, tuo ir baigiame. Visiems širdingas ačiū. O jei kas dar atsiminsite mūsų vykdomus darbus ir juos paremsite, mes būsim labai, labai dėkingi.

KARO GRĖSMĖ DIDĖJA

Taiwano sąsiaurio krizei apibrėžti jau ir diplomatinėje kalboje pradėtas vartoti žodis "pavojinga", nors dar prieš savaitę buvo tebegalvojama, jog nacionalistų ir komunistų kinų apsisąjūdamai neišvirsia į didesnio masto ginkluotą konfliktą.

Prez. Eisenhoweris, tebeatostogaujas Newporte, R. I., telefonu išsikvietė vos tik iš atostogų grįžusį valst. sekr. Dulles pasitarimams apie padėtį. Dulles, prieš išvykdamas susitikti su prezidentu, ilgai posėdžiavo su Jungt. Vyr. Štabo viršininkais. Trumpame konferencijos komunikate sakome, jog ten buvusi "analizuota pavojinga būklė, kurią iššaukė Kinijos komunistų jėga remiamos teritorinės pretenzijos į Taiwano sąsiaurio sritį".

Ginkluoti susirėmimai tarp komunistų ir nacionalistų tebedidėja. Komunistai iš krašto gilumos tebetraukia vis naujas kariuomenės dalis.

Visos JAV karinės jėgos Toliuosiose Rytuose yra parengtos būklėje. Galingai septintajai JAV laivyno flotilei praeitą savaitę pasiūta naujų sustiprinimų lėktuvnešiais. Ši flotilė turi atominius ginklus. Penktoji aviacijos eskadra perkėlė į Formozą daugiau savo kovos junginių iš Filipinų. Iš Japonijos aerodromų perkelti pirmosios marinių aviacijos eskadros junginiai, kurių specialybė yra paremti kovojančias pėstininkų dalis. Trečioji marinių divizija Okinavoje yra paruošta bet kurią valandą pradėti karo veiksmus.

Didžioji JAV dilema yra: ginti ar neginti šiuo metu komunistų artilerijos stipriai apšaudomas Quemoy salis, į kurias, kaip Peipingo radijas grasina, komunistai ruošiasi pradėti invaziją. Ankstyvesniuose susitarimuose su Čiangkaišeku dėl Formozos gynimo jos nebuvo minėtos.

Dabar jų negynimas pakenktų JAV prestižui pasaulyje ir paskatintų JAV sąjungininkus Azijoje suabejoti JAV išpareigojimų nuoširdumu. Išėjimas jų ginti greičiausiai pareikalautų atominės atakos į kontinentą, o tai reikštų ženklą trečiajam pasauliui karui pradėti.

VASINAUSKAS UŽIMS DIDŽIULIO VIETĄ

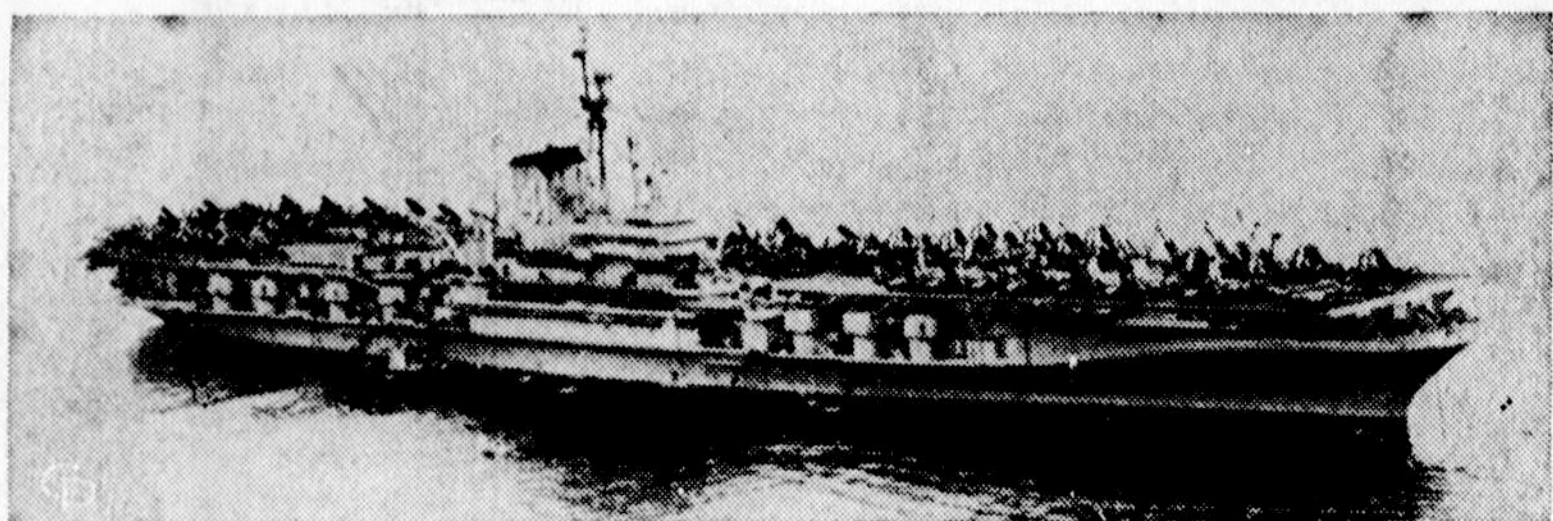
Sekmadienį, rugpj. 31 d., Zarasų apygardoj (Dūkšto, Dusetų, Ignalinos ir Zarasų rajonuose) buvo rinkimų diena: "rinko" deputatą į Maskvos aukščiausio sovietų tautybių rūmus naują deputatą vieton mirusio K. Didžiulio.

Kandidatas buvo (ir, be abejo, "išrinktas") agronomas Petras Vasinauskas, gyvenęs Dotnuvoje, ten dirbęs, kaip Lietuvos žemdirbystės Instituto direktorius. (Jis Lietuvos nepriklausomybės laikais yra baigęs žemės ūkio Akademiją Dotnuvoje).

P. Vasinauskas yra 52 m. amžiaus, tuo tarpu dar nėra komunistų partijos narys. (LNA)

Dr. Ernest O. Lawrence, buv. California univ. radiacinės laboratorijos direktorius, mirė, sulaukęs 57 m. amžiaus. 1939 m. jis gavo Nobelio premiją už atomui skaldyti ciklotrono sukonstravimą; 1951 m. jis išrado televizijos lempą, kuri gali priimti spalvotąsias ir juoda-balta transliacijas.

JAV laivynas savo septintąją flotiliją, patruliuojančią Kinijos pakrantėse, sustiprino dar vienu didžiuliu lėktuvnešiu Midway. Septintoji flotilija dabar ten turi 53 karo laivus, įskaitant šešis lėktuvnešius.

DIRVA

THE FIELD

Published twice-weekly by American Lithuanian Press & Radio Association, VILNIS, Inc. (Non-profit), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telephone: HEnderson 1-6344. Issued in Cleveland every Monday and Thursday. Editor: B. Gaidžiūnas. Second Class Mail Privileges Authorized at Cleveland, Ohio. Subscription per year in advance: \$8.00. Established in 1915. Single copy — 10 cents.

Du kart savaitinis, leidžiamas VILNIES, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo D-Jos (Inkorp. ne pelnui), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telefonas: HEnderson 1-6344. Išleista Clevelande pirmadieniais ir ketvirtadieniais. Redaktorius: B. Gaidžiūnas. Antros klasės siuntos privilegija suteikta Clevelande, Ohio. Prenumerata metams, iš anksto mokant \$8.00. Įsteigta 1915 metais. Atsk. Nr. kaina 10 centų.

REDAKCIJOS KOLEGIJA:

P. Bastys (Toronto), E. Čekienė (Woodhaven), A. Musteikis (Detroit), R. Mieželis (Chicago), J. P. Palukaitis (Cleveland), J. Paplėnas (Chicago), V. Rastenis (Brooklyn) ir St. Santvaras (So. Boston).

Aukšinio vidurio ieškant

J. J. BACIŪNO PRANEŠIMAS PASAULIO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS SEIME

Dar būdamas kūdikis, tėvų atvežtas į šį kraštą iš gimtinės, Lietuvos, čia augau ir tapau Amerikos lietuviu. Per beveik 50 metų įvairios veiklos lietuvių krašte srityje susidarė man didelis pluoštas patirčių ir išvadų. Turėjau šimtus progų dalyvauti Amerikos lietuvių kultūriname ir visuomeniniame gyvenime, aš jau nuo seniai įsitikinau, kad ne daug reikšmės turi vadinausis partinis politikavimas savo atskiromis ribose ar maišymasis į Lietuvos "vidaus politiką".

Lietuvių Amerikoje, o netiesiogiai ir pačios Lietuvos naudai daugiau reikšdavo mūsų tautinis pasireiškimas kultūrinėmis ir dvasinėmis priemonėmis. Žinojome, kad šioje srityje ir mes patys kai ką galime, bet dažnai būdavo reikalinga pagalba ir iš Lietuvos.

Kai Kaune buvo sukurta Draugija Užsienio Lietuviams Remti, mes čia daugelis džiaugėmės ir patys rėmėme jos darbus. Pasaulio Lietuvių Bendruomenės idėja ir atskirų kraštų Lietuvių Bendruomenių uždaviniai, jei aš teisingai vaizduojuosi, yra tos pačios paskirties. Rėmęs tuos uždavinius prieš dvejus, trejus dešimtmečius, aš buvau vienas iš tų vadinaus "senųjų Amerikos lietuvių", kuris ir į Lietuvių Bendruomenės sutvirtinimo idėją visuomet žiūrėjau teigiamai ir kiek išgalėdamas jai talkininkavau. Kai pastaruosiose rinkimuose dalyvavusieji aktyvieji tos idėjos rėmėjai Amerikos lietuvių išrinko mane į Amerikos Lietuvių Bendruomenės Tarybą nepasijutau tose pareigose visiškai naujokas, o greičiau, man parodyto pasitikėjimo sustiprintas, buvau paskatintas skirti dar daugiau dėmesio uždaviniams ir darbams, kurie daugiau sustiprintų lietuvių Amerikoje ir jau tiesiogiai patarnautų Lietuvos laisvės atgavimo pastangoms.

Padėtis čia dabar yra iš pagrindų pasikeitusi. Jei anuomet, prieš karą, Lietuva per Draugiją Užsienio Lietuviams Remti norėjo ir galėjo paremti mūsų kultūrinę ir visuomeninę pastangą išeivijoje ir iš tikrųjų jas gražiai rėmė, kai kuriuose kraštuose, kaip pietinėje Amerikoje, padėdama suorganizuoti ir išlaikyti net lietuviškas pradžios mokyklas ir t.t. ir t.t., — tai šiandien mes ir tik mes galime ir turime remti savo pačių pastangas ir remti lietuvių tautos troškimą išsivaduoti iš svetimos okupacijos, atgauti laisvę ir nepriklausomybę.

Kaip šį darbą išvystyti, suderinti ir sustiprinti, — yra, manau, visų mūsų uždavinys teikti apgalvotus pasiūlymus. Ir tikiu, kad Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Seimo kompetencija yra juos apsvaistinti ir priimti mums visiems galiojančius nutarimus. Uždavinys nėra lengvas. Pasakyčiau, jis sudėtingas, keblus, surištas su visokiais pasirūpinimais ir organizacijų interesais arba rungtyniavimu. Labai gerai tai žinau, ir kiekvienas iš jūsų žino. Norėdami ramybės, galėtume visi tylėti ir neliesti nieko, kas kitiems galėtų nepatikti. Visą paaugodami ramybės labui, turėtume apsiriboti keli-

mu tik tokių klausimų ir priemonių tik tokių nutarimų, kurie nepaliečia jokių interesų, nieko "neuzgauna", kurio be didesniųjų paliekami mums, kadangi tai daugiausia tokie dalykai, kur reikia sunkaus darbo ir daug pinigų, bet kur yra labai maža teisių, maža garbės ir dar mažiau tik skambių titulų būti Lietuvos laisvėjai ar net laisvės kovotojais...

Ne skambių titulų įgyti mes čia ir susirinkome, o tik pasitarti dėl lietuvių išlikimo išeivijoje ir dėl priemonių padėti lietuvių tautos laisvės kovai. O tai reikiama, kad norime surasti suderintą to darbo programą, priemones ir teisę toms priemonėms paruošti.

Per daugiau nei dešimtmetį nuo praėjusio karo matėme įvairių pastangų išlaikyti lietuvių užsienyje ir vesti Lietuvos išlaisvinimo akcijai. Tą darę užsienyje likusi Lietuvos diplomacija, politiniai pabėgėlių komitetai, ypač Vikas, kai kurios veiklesnės rezistencinės organizacijos, vėliau Lietuvos Nepriklausomybės Tarka, kitokios institucijos, o Amerikoje plačiai veikė bendrinė Amerikos Lietuvių Taryba, kuri reikšėsi ne tik šioje krašte, bet savo surinktomis aukomis finansavo ir kai kurias kitas esančias lietuviškas institucijas. Tai yra didelis jos nuopelnas, nes be lėšų daugelis darbų būtų buvę galimi atlikti tik labai usitaurinta apimtimi.

Tų įvairių politinių-visuomeninių institucijų veikimą vien karštai giname, rodome jų nuopelnus, kartais jas net į padangę keliame, o kiti kritikuojame ir lygiai karštai poikiame ir reikalaujame esminių reformų. Vienai ir kiti, be abejojimo, turime tiesos, tik juo toliau, juo labiau, atrodo, nepajėgiame surasti, kuriai "auksinio vidurio". Jei lietuvių išeivija nori užsitarnauti, kad ją vadintų subrendusia bendruomene, tą aukštinio vidurio rasit būna jau dabar.

Subrendusi patriotinė visuomenė, demokratiškai išnokus bendruomenė turi žinoti, kad aukštinio vidurio kelio suradimas yra kraštutinių yra dvišalis kompromiso ir sveiko supratimo kelias. Kitaip mes liktume pusaukiniai fanatikai, tepripažįsiantieji tik savo kelią, savo liniją ir programą, susiskaldę, pačius savo tarpe bekovojantieji aigi dar keleriopai menkinantieji savo ir taip negausias pagėgas, — kol galų gale visos užsienio lietuvių institucijos nusilptų ir pati lietuvių bendruomenės idėja, o kiekvienu atveju — jos organizacija, nebeatstotai sugriūtų.

Negalėdamas ir nematydamas būtinio reikalo šiame pranešime šminėti daugybės kitų argumentų, pagaliau, žinodamas, kad fanatikai nėra argumentais įtikinami, aš norėčiau tik trumpai pasakyti, remdamasis savo ilgamečiu lietuviškos veiklos patyrimu Amerikoje, kad jau yra atėjęs vėliausias laikas geriau suderinti mūsų politinę ir kultūrinę akciją išlaikyti lietuvių bei patarnauti Lietuvos laisvės bylai. Ir tai ne tik Jungtinės Amerikos Valstybėse, bet visur lais-

Kas ir kur?

• **Vajus Lituanus** remti jau prasidėjo. Vajus buvo paskelbtas Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Seimo iškilmingame posėdyje New Yorke. Jis tęsis iki rugsėjo mėnesio pabaigos. Seimo dalyviai ir svečiai šiam akademiniui jaunimo leidžiamam informaciniui kultūriniam žurnalui paremti vajus paskelbimo proga suaukojo 201 dol. Visi kviečiami remti šį žurnalą ir akademiniui jaunimo pastangas. LITUANUS adresas 916 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y.

• Iš Australijos atvykęs inž. arch. V. Meiliūnas numato apsigyventi Bostone.

• **Teis. J. Kalvaitis**, atvykęs iš Australijos, apsigyveno Bostone ir pradėjo dirbti ligoninėje.

• **Dalia Bulgaraukaitė**, Detroito akademikių skaučių skyriaus pirmininkė, šį pavasarį baigė chemijos studijas bakalauro laipsniu cum laude Detroito Marygrove kolegijoje. Studijų metu ji įvairias pareigas lietuvių studentų organizacijose, vaidino vietiniam lietuvių teatre, priklauso tautinių šokių trupei ir kt.

Šį rudenį ji išvyksta į New Yorką, kur yra organizuojami lietuvių, kur tik veikia jų kokių bendrinių organizacijų centrai ar jų centrų padaliniai.

Gyvenimas ir jo praktika rodo, kad lietuvių išeivijoje ir Lietuvos laisvės bylai patarnauti yra lygiai svarbios visos priemonės, jeigu jas čia rūpiusiai pavadintume, — ir politinės, ir kultūrinės, ir ekonominės. Ryškios ir aukšto lygio užsienio lietuvių mokslinei ir meninėi manifestacijai, pavyzdžiui, yra ne tiek ne mažiau svarbios, negu mūsų organizacijų atstovų dalyvavimas kokiame tarptautinėje konferencijoje ar memorandumo urba protesto įteikimas kokiam avos ar svetimos valstybės įstaiigai.

Tarptautinė padėtis tebėra tokia, kad Lietuvos laisvės bylai spęsti vis dar reikia laukimo ir rūpybos kantrybės. Laukimas gal dar turės būti ilgas, o kantrybė būtinai kūrybiškai aktyvi ir kone antžmogiška. Tą gali tėsėti tik dvasiškai kultūriškai išbrendusi ir vis auganti lietuvių išeivija, kurią gali papildyti tik tautinės kultūros ir kūrybos atmosferoje išauginama "jaunoji karta. Jeigu jaunoji karta negaus lietuviškos mokyklos, nemokės tėvų kalbos, nežinos Lietuvos istorijos, nepažins savo tautos, neturės pasiskaityti geros lietuviškos literatūros, nematys savo teatro, negirdės savo muzikos, dainų, kitokio meno manifestacijų, — tai nebeįsigaugs nei naujų lietuvių rašytojų nei menininkų, nei — prašau patikėti mano patyrimu stebint per 50 metų Amerikos lietuvių gyvenimą — politikų, kurie atkakliai gintų Lietuvos laisvės bylą.

Kai dar neseniai daugelis iš mūsų kalbėjoje ar rašėme, ne "kele vieno iš stambiausių Amerikos lietuvių politikos veikėjų" p. a. Antano Olio, visi vienodai "ieigėme, kad šis vyras išliko kaip lietuvis ir stambiai tarnavo Lietuvos laisvės bylai daugiasis dėl to, kad, nors niekad Lietuvos nematęs, pamilo, įsijautė į lietuvių kalbą, meną, poeziją, dainą ir muziką. Tik lietuviškos kultūros poveikio dėka jis liko lietuvis ir nei kaip žmogus, nei kaip politikas nesuvirė "amerikoniskam katile", kaip tūkstančiai ir tūkstančiai jo bendralaikiai.

Prieš darydamas išvadas, aš čia noriu dar trumpai pažvelgti į lietuvių politinę ir kultūrinę veiklą užsienyje. Gal atleisite man, jei, nesigilindamas į filosofinius klausimus, pažiūrėsiu į tai, kaip ūkininkas, — vadinasi, iš praktiškos, ekonominės pusės, — nes per kelis dešimtmečius kasdienos gyvenime ūkininkaudamas, įpratau taip galvoti.

(Bus daugiau)

Yorke esantį Fordhamo universitetą, kur tęs pokolegines studijas biologinės chemijos srityje. Taipogi ji ten bus mokojo personalo narė.

• **Seduikio Jono**, iš Pikėičių km., Vajausiško parapijos ieško motiną. Žinantieji apie jį, ar jo likimą, prašomi pranešti: Jonas Juodvalkis, 4716 W. 13th St., Cicero 50, Ill., U. S. A.

SANTARIEČIAMS PENKTĄ KARTĄ SUSIRENKANT

Šiuo metu Tabor Farm vasarvietėje vyksta studentų santariečių kultūrinės veiklos kursai, o rugsėjo 5-7 dienomis bus ir visuotinis, jau penktas, organizacijos suvažiavimas.

Kaip ir ankstesniuose suvažiavimuose, įvykių kultūrininkų ir jaunimo atstovų būrys vėl atvers savo širdis ir protą susirinkusiems jauniesiems liberalams. Dvi pagrindines paskaitas suvažiavime skaitys Lietuvių Rezistencinės Santarvės veikėjas **Bronys Raila** ir rašytojas **Antanas Skėma**. Kursuose kalbės dramaturgas **Kostas Ostrauskas** ir Lietuvių Dailės Instituto pirmininkas **Adolfas Valska**. Literatūros ir muzikos vakare dalyvaus **Albinas M. Katiškis**, **Dr. Julius Kaupas**, **Vincas Rastenis**, **Daiva Audėnaitė**, **Kostas Ostrauskas**. Skaitys paskaitas ir debatuos dalyvaus studentai: **Vladas Krivickas**, **Vytautas Kavolis**, **Rytas Babickas**, **Horstas Žibas**, **Leonas Sabaliūnas**, **Danguolė Marcinkutė**, **Benediktas Prapuolenis**, **Saulius Šimoliūnas**, **Julius Smulkštys**, **Raimundas Mieželis**, **Danutė Sakalauskaitė**, **Valdas Adamkavičius**, **Gabrielius Gedvila**, ir kt.

Šis santariečių suvažiavimas pradės penktuosius tos jauniosios mūsų jaunimo organizacijos veiklos metus. Keturius metus turėjome progos stebėti santariečių veiklą. K. Ostrausko "Kanares" išleidimas; Clevelande "Šikšnosparnis" ir dabar "Faustas";

meno parodos; festivalis "Lietuvių kultūra išeivijoje" Chicagos universitete; "gyvosios lietuviybės" mėnesiai, kur tik randasi santariečių skyriai; "Lietuviškojo Liberalizmo" leidinys; knygų parodos; koncertai; išvykos; ir galbūt svarbiausia, gyvi ir įdomūs skyriai laikraščiuose, žurnaluose, ir biuleteniuose — visa išryškina pozityvumą kaip vieną iš Santaros organizacijos ideologinių pamatų. Tokia darbo ir gyvos minties jungtis padaro santariečius pirmąjį lietuvių praktinėje, tiek idėjinėje srityje.

Penktųjų veiklos metų pradžioje mes linktume Santarai ir toliau jungti visas savo jaunystės dienų pastangas tam, kad tą jų nuolatinę gyvybę ir įvairumą vėsmę padarytų visą lietuviškąjį gyvenimą žavingesnį ir tokiu būdu suburtų jaunomenę darbu už savo krašto laisvės atgavimą ir žmogaus išlaisvinimą.

BOSTON

DĖKOJAME VISIEMS

Dėl prasidėjusių atostogų pavėlavome padėkoti Amerikos Lietuvių Kongreso atstovams, aukotojams ir visiems, kurie šiuo ar tuo prisidėjo prie Kongreso pasiekimo.

Ta pačia proga pranešame, kad aukų Kongresui sudėtą \$8,896.50 ir bene \$518 gavo Centras betarpiškai. Visos aukos atiduotos Centrai, jis pasirūpins ir aukotojų sąrašo paskelbimu.

ALT Bostono skyrius

• Rugsėjo 8 d. — Tautos šventės minėjimas Tautinės S-gos namuose dėl vietos stokos — mažų patalpų įėjimas tik su kvietimais.

MARGUTIS

yra patys seniausios Amerikos lietuvių žurnals. Jis išeina kiekvieną mėnesį — yra gausiai iliustruotas, turiningas, įvairus ir skaitomas su malonumu.

Margučio adresas: 6755 So. Western Ave., Chicago, Ill. MARGUCIO metinė prenumera \$3.00.

IŠ LAIŠKŲ REDAKCIJAI

NEPAMIRŠKIM IR KALBOS KULTŪROS!

Viktoro Mariūno straipsnis apie asmenybę ir kultūrinį lygį (DIRVOS 65 nr.) pasakė ir priminė daugelį įsidėmetinių dalykų, nors dar nesiskubinu sutikti su pabaigoje, tegu ir ne visai ryškiai, glūdinčia mintimi, anot kurios lyg ir išeitų, kad kultūrinė kūryba turinti prasmę tik tikintiems, t. y., neateistams (jei teisingai supratau, kas norėta pasakyti).

Bet pagalvojau: argi, bekalbant apie kultūros lygį apskritai, nebūtų gera atkreipti daugiau dėmesio ir į kalbos kultūros lygį? Autoriaus kalba šiame straipsnyje labai aukšto lygio, bet vietomis vis dėlto prašosi "išverčiama lietuviškai"...

Moksliečiai rašantieji (ypač mūsų jaunieji) skundžiasi, kad lietuvių kalba sunku viską tiksliai pasakyti. Vadinasi, mūsų kalba dar nesanti pasiekusi reikiamo kultūrinio lygio. Galbūt. Bet ar nebūtų galima, benagrinėjant tokius, sakykime, filosofinius klausimus, kaip kalbamajam straipsniui, tuo pačiu užsiminti padirbėti ir kalbos kultūrinio lygio kėlimo labui? Būtent, pasistengti gražiai lietuviškai iš-

NEW YORK

• Dainininkas **Aleksandras Vasiliauskas**, Lietuvių Menininkų Sąjungos Amerikoje vicepirmininkas, su žmona **Polly Vasiliauskienė**, rugpjūčio 25 d. savo automobilu iš New Yorko išvyko į Chicago. Pakeliui aplankys: Philadelphia, Flint Michigan, Saginaw Michigan, Cleveland ir Detroit. Lietuvių Menininkų Sąjunga Amerikoje, dainininkui **Aleksandrui Vasiliauskui** pavedė išsiaiškinti galimybes su ten gyvenančiais menininkais dėl Sąjungos skyrių įsteigimo virš paminėtuose miestuose.

K. V.

dėstyti ir tokius dalykus, kurie sunkiau tepasiduoda lietuviškai pasakomi. Tokios pastangos, jei nors kiek sėkmingos, būtų labai reikšmingas veiksmas mūsų kalbos (vienos iš svarbiųjų mūsų kultūrinio gėrybių) kultūriniam lygiui kelti ir jai geriau pritaikyti moksliekiams dėstymams.

Kad būtų aiškiau, apie ką čia kalbu, nurodysiu porą pavyzdžių. 1) "Kūryba visada meną kultūros tęsinį, kultūros naują vertybę paduginimą, bet tęsinį įgalina tik tęstinio buvimas, padauginimą tik dauginamojo buvimas. Ir svarbiausia: kad tęsinys, padauginimas būtų norimas, turi kankinti nepasitenkinimas, gausinio, tobulesnio, gražesnio ilgesys".

Mena, man regis, nėra tas pats, kas anglų means. (Vienas mena mįslę, kitas stengiasi ją atspėti. Mena kartais reiškia ir nevisai gerai prisimena).

Paduginimas, mano supratimu, yra pagaminimas daugiau tokių pačių dalykų, kokių jau yra, o ne papildymas ko nors naujomis vertybėmis.

Igalinti reiškia (ne mena!) suteikti galios, o ne sudaryti sąlygų kam nors būti ar įvykti.

Tad ar nebūtų galima to paties pasakyti, pavyzdžiui, taip:

"Kūryba visada yra kultūros tęsinys, jos papildymas nauja vertybe. Bet tęsti galima tik tai, kas jau pradėta, papildyti — tik tai, ko jau bent kiek yra. Ir svarbiausia: noras tęsti bei papildyti kyla tik tada, kai kankina nepasitenkinimas tuo, kas yra, kai apima ilgesys ko nors gausesnio, gražesnio, tobulesnio".

2) Kitų tautų kultūrai normaliai kylant, mūsų galima smunkant įžiūrėti".

Tai primena klaidingąsias LIETUVISZKOS ZEITUNGOS žinutę apie greittrūkį, kuris į orą paplaidintas tapė...

Gal atrodytų per daug paprastai, bet būtų tikrai lietuviškiau, pasakius:

"Kitų tautų kultūrai normaliai kylant, mūsų gali atrodyti besmunkanti".

V. R., New York

Eagle Stamps padeda taupyti su kiekvienu pirkinium

the MAY CO'S 2 BASEMENT stores
DOWNTOWN—PUBLIC SQUARE ON THE HEIGHTS—CEDAR CENTER

Pusės kainos išparbavimas! Healt-O-Pedic

MATRACAI
AR PRITAIKYTI
BOX SPRING

Reguliarioris
59.98
Vertės

29.75

Dar kartą mes kartojam šį didelį išpardavimą, pirkėjams prašant. Garsaus gamintojo matracai ir box springs, pagaminti sveikai patogiai miegoti... patvarūs. Aptaukti stiprios rūšies, gražiai dryžuota medžiaga, ir dabar pripildyti pamušalu su guma dėl patogumo ir miegojimo. Pasirinkimas iš ilgo ar dvigubo dydžio.

The May Co.'s Cool Basement Domestic and Bedding Department
Downtown and On the Heights

Užsakymai paštu ir telefonu pildomi. Sauk Cherry 1-3900

Prieš 60 metų

Jaunimas aplanko Vincą Kudirką

A. MERKELIS

III

"Jėjusi ir į Kudirką pažūrė, taip nustebau ir drauge su susijaudinau, kad žodis užkliuvo gerklė, o ašaras visu valios stiprumu laikiau, kad iš po vokų neišsiveržtų", rašo 1924 m. savo atsiminimuose Gabrielė Petkevičiūtė.

Savo šeiminoje turėjau daug džiugininkų, kuriuos man jau teko kaban palydėti. Buvau prie jų išvaizdos perdaug pripratęs. Iš karto pamaciau, kad mūsų šeiminko gyvybė jau nebe metas skaitoma, o vien mėnesiais, o gal jau ir savaitėmis...

Buvau 1894 m. Kudirką mačiusi Jablonskiuose Rygos pajūryje. Su juo drauge buvome jiems kūnuose, kada gimė jų dukrelė Onytė, dabar daktarė Landsbergienė. Jau ir tada buvo sakoma, kad Kudirka džiugininkas. Bet tada buvo jis, taip sakant, žmogus, kaip žmogus. Tiesa, liesas, pabalęs, aukšto ūgio, perdaug siaurų pečių ir įdubusia krūtine, bet gana vikrus vyrukas, mėgstas ir pajūry pasivaikščioti.

Dabar išvydau žmogaus šešėlį. Puiki, naujintėlė, šviesiai pilka drabužių eilė kabėjo, kaip ant medžio, veidelis neapsakomai susmulkėjęs, palšas, akys tokiais juodais plačiais ratais apriestos, kad matyti buvo vien duobė ir tik įsižiūrėjus jos dugne švietė žmogaus minties žiburiukai.

Žėrėjo tik stambus auksinis žiedas savo didele briliantu akia... žėrėjo ant apmirusios, be kraujo lašo, dar gyvo lavono kaulėtos rankos. Ir tuo savo žėrėjimu didino gal dar didžiau to pasimatymo valandos tragizmą.

Be manęs, visi kiti mano senkeleivinkai pirmą sykį matė Kudirką.

Mūsų apsilankymas, matyti, ir jį sujaudino... Ilgoką valandą tylėjo visi, niekas žodžio išbelsti negalėdamas, o gal ir dėl to, kad niekas to tikrojo žodžio, kuris jam iš širdies ant lūpų veržėsi, ištarti nedrįso.

Atėjo pagalbon, kaip visuomet tokiose aplinkybėse, žmonių bendravimo formos. Kudirka ėmė mus kvieisti sėstis ir pats lovoje atsisėdė.

Kambariukas mažutėlis, apytuščias, jokių pagražinimų, jokių patogumų: lova, stalas apkrautas knygomis. Pro praverstas duris matyti buvo dar mažesnis, antras kambariukas, kur kabėjo jo mylima smuika.

Kad šiaip ne taip kalba mūsų tarpe užsimėgė, bet sklandžiai nėjo. Nuolat trūko ir nuolat re-

kėjo mazgo ieškoti...

Visą laiką negalėjau nuveikti giliausio susijaudinimo. Vaizdavo tik kapi, kryžiai... Kiek kartų pažvelgiau į šeiminką, tiek kartų vaizduotė rodė man jį karste... O šį tą kalbėti reikėjo ir tai ramiai kalbėti.

Visa, apie ką buvau žadėjusi teirautis, iš galvos išdulkėjo, nė pėdsakų nebeliko...

Iš tų suskaitomų žodžių, kuriuos ištariau, įsmigo visiems atmintin mano nevykusiai išreikštas malonumas:

— Tamsta mums visiems pavvyzdys...

Pažvelgęs į savo sulysusį liekną, Kudirką, karčiai šyptelėjęs, atsakė:

— Pavyzdžio iš manęs neimkite. Gydysitės, kol ne pėrvėlu..."

Kalbėti tekė beveik vienam Vincui Kudirkai. Skundėsis, kad niekas net iš artimiausių draugų jo nelankė, bet drauge ir pateisino juos: kam esą malonu patekti budeliams į nagus.

Vienas pats sau paliktas, jau nebeįstengiantis nė iš kambario išeiti, visą nuraminimą randas darbe; dėl to tiek daug ir parašas. Redaguojas "Varpą" ir tai sąsą korektūrą. Kol buvęs sveiksnis, samdydavęs arklį pasivažinėti.

Paklaustas, kodėl dulkėtai miesčiuke, o ne sodžiujė gyvenas, paaiškino, kad galėtų prie tėvų gyventi, bet iš to kiltų daug nepatogumų.

Žandarai galėtų sodžiujė kiekvieną jo žingsnį sekti, trukdytų "Varpą" redaguoti, korektūros visai nebegalėtų taisyti, o kitas žmogus tuo tarpu tam darbui nenumatomas. Be visų tų keblumų, žandarai galėtų ir jo namiškins pradėti kaltinti.

Žandaras Vonsiackis ir taip jau išblaškęs, išžudęs geriausius Suvalkų krašto žmones.

— Mes, suvalkiečiai, kėlėm iki šiol viso mūsų judėjimo našta. Netrukus ji kris ant jūsų, kaulėčiai, — kalbėjo Vincas Kudirka, matyti, savo sunykusią sveikatą galvoj turėdamas.

Vincas Kudirka savo lankytojus ragino daugiau rašyti, būti veiklesniais. Studentą Petrą Avižonį žinojo iš jo korespondencijų "Varpe" ir "Ūkininke" ir jo liaudžiai parašytos knygtės "Apsakymai apie žemę, vandenį ir orą" ir jį pagyrė, kad būsiąs geras mokslo populiarintojas, o tokių kuo daugiausia reikia. Petras Avižonis buvo atsivežęs savo parašytos "Lietuviškos gramatikėlės" rankraštį ir, jį iš užančio

išsitraukęs, nedrąsiai padavė Vincui Kudirkai, prašydamas jį peržiūrėti ir, jei ras tinkamą, išspausdinti "Varpe" ar atskira knygtute išleisti.

"Nors kalba mums dėl jau pažymėtų priežasčių sunkiai pynėsi, bet kaip reikėjo atsisveikinti — dar sunkiau pasidarė. Taip likimo daugomam žmogui, kokių Kudirka tada buvo, juk neišdrįsome atvirai papasakoti, kokiame padėjime mes patys buvome čia atsidūrę, — pasakoja savo atsiminimuose Gabrielė Petkevičiūtė.

— Juk taip toli atkeliavę, man savo apsilankymu tiek džiaugsmo padarė, būtinai aplankysite mane rytoj. Yra juk tiek klausimų, apie kuriuos reikia pasikalbėti. Rytoj, būtinai rytoj, jei šiandien jau taip skubate, plačiau išsikalbėsime!... — kalbėjo jis, spausdamas mums rankas. Mes tylėdami tiesiamė jam savasias, tikrai įsitikinę, kad jau mūsų kūno akimis nebus lemta jo pamatyti.

Jausmų audra vėl siautė krūtinėje, bet nė akių sumirksėjimu stengėmės to neparodyti ir sausa atsisveikinimo forma pasitenkindami, išėjome, tarsi artimą brangų ligonį kapuose palikę. O žandarų žvalios akys lydėjo mus primindamos, kad mums mūsų tėvynę užginta net savo jausmą rodyti...

Pirmajai lankytojų grupei išėjus, pas Vincą Kudirką įėjo antrą: Jadvyga Juškevičiūtė ir Povilas Višinskis, jo iš seniau jau geri pažįstami.

Kadangi lankytojams apskrities viršininko tebuvo leista Naumiesty pasilikti tik dvylika valandų, tai jie kitą dieną Vincą Kudirkos aplankyti nebegalėjo. Paliko Antanui Daniliauskui kiek pinigų, kad jis ligoniui nupirktų gėlių ir jas ryt dieną nuvežęs paaiškintų, kodėl jie nebegalėjo antrą sykį jo aplankyti.

Kasdien silpstančiame Vincą Kudirkos kūne buvo milžino dvasia, vertusi jį iš paskutiniųjų nepalaujamai dirbti. Kaip gydytojas, gerai žinodamas savo neišvengiamą ir skubų artėjimą prie exitus letalis, jis betgi savo dvasia nepalūžo, ligos perblokštas nesugniužo. Tai, kas neišvengiama, jis pasitiko didingai, ir paskutiniąsias savo skausmingo gyvenimo dienas įprasmindamas kūrybiniu darbu. Pastarąjį dešimtį metų, jis tegyveno tik Lietuvos sielvartais ir retomis jo džiaugsmo prošvaistėmis, lyg, rodos, visiškai nebeturėtų savo asmeninių reikalų ir rūpesčių.

Dvigalvio šiaurės erelio draskomos Lietuvos kančia buvo didžioji visų Vincą Kudirkos kūrybinių žygių skatinėja ir įkvėpėja. Tos dvigalvio šiaurės erelio draskomos Lietuvos šurpulingos kančios ir iš jų kylas karžy-

giškas ryžtas kovoti ir nepalaužiamą valią gyventi Adomo Mickevičiaus (1798-1855) didingai atvaizduota jo "Vėlinių" III-ojo daly, kurios pirmojo veiksmo tris scenas (I, VII ir VIII) Vincas Kudirka 1898 m. išvertė lietuviškai didžiojo Lietuvos ir Lenkijos poeto šimto metų gimimo sukakčiai paminėti.

Vincas Kudirka savo iš tautos siekimų kylančiomis idėjomis, darbais jos gerovei ir didvyrišku pasiaukojimu jos šviesesnei atečiai tiek buvo suaugęs su savo tėvyne, jog jis apie save galėjo pasakyti Adomo Mickevičiaus "Vėlinių" Konrado improvizacijos žodžiais:

Aš ir tėvynė — tai viena.

Vadinuosi milijonu, nes už [milijonus

Myliu ir kankinimus kenčiu.

Žiūriu į vargšę tėvynę,

Kaip sūnus į tėvą, įpintą [ratą.

Jaučiu visos tautos kančias,

Kaip motina jaučia iščiuje [savo vaisiaus skausmus.

Rūpesčiai dėl literatūros Lietuvoj

J. RAINIS

1. Žydai Lietuvos kultūriniam gyvenime

Didesniuose Lietuvos miestuose gyvenusių žydų būdingas bruožas buvo jų izoliacija nuo lietuvių kultūrinio gyvenimo. Praktikos sumetimais ir dėl to, kad mokyklų programos to reikalavo, vidutinioji ir ypač jaunoji jų karta pramoko lietuviškai susikalbėti ir rašyti, kiti net gana gerai, bet jų šeimose šalia ar net vietoj savosios kalbos kažkodėl gana dažnai vyraudavo rusų kalba. Gyviau besidominčius lietuvišku kultūrinio gyvenimu ir dažniau besisukančius lietuvių kultūrininkų tarpe žydus, kaip įdomias retenybes, dar ant pirštų skaičiavome. Bet reikia pripažinti, kad užsieniouose, tarptautinio masto kultūrinėje plotmėje pasižymėję iš Lietuvos kilusieji žydai beveik visais atvejais primena savo kilmės

kraštą ir tuo sudaro Lietuvai malonios garbės. Žinoma, kai kurie komunistų šnipai panašiu būdu sudarė ir neigiamos "garbės" Lietuvai, ypač kai daug kas geografinės kilimo vietos netaisčiausiai teskria nuo tautybės.

Bet šiuo metu man prieš akis ypač iškyla vardai dviejų Lietuvos žydų, abiejų panevėziečių, visiškai pasinėrusių į lietuvių kultūrinį gyvenimą ir išvairius ar tebevarančių jame žymias vagas.

Vienas iš jų — šią vasarą staiga ir gana anksti (vos 54 metų) Vilniuje miręs Izidorius Kisinis. Jo meilės objektas buvo lietuviška knyga. Visą savo subrendusį amžių jis pašventė lietuvių bibliografijai. Atrodo, kad "nauji laikai", gal sudarę jam net platesnių galimybių dirbti pamėgtoje srityje, nebus nuvilioję jo paskui raudoną penkiakampę. Iš

mus čia pasiekusių nuotrupų apie jo pastarųjų laikų veiklą ir rūpesčius yra pagrindo spręsti, kad jis iki galo pasiliko tik kruopšti lietuviško kultūros darbo pelė.

Visiškai kito masto ir pobūdžio asmenybė yra jaunas, talentingas rašytojas Mykolas Sluckis.*)

Šis yra padaręs greitą karjerą. Gimęs 1928 metais, išėjęs lietuvišką pradinę mokyklą (Pays-try), 1941 metų birželį — jau trylikmetis bolševikinis pionierius — pergyvenęs vokiečių artilerijos ugnį pionierių stovykloje Palangoje, tačiau suspėjęs patekti Rusijos gilumon, tik po karo Lietuvoj baigęs vidurinę mokyklą ir universitetą Vilniuje, dabar jau žinomas rašytojas ir jau kelinti metai rašytojų sąjungos sekretorius.

Gal jis tenai, kaip sąjungos pareigūnas, ir yra savo kolegoms kuo įsikreipęs, bet man jis yra talentas ir, galbūt, net rašytojas su didesne ateitimi.

Jam simpatijų jaučiu iš dalies ir dėl to, kad tai pirmas Lietuvos žydas, pasirinkęs lietuvių rašytojo profesiją. Niekas nėra taip priverstas visa esybė ir be sąlygų įsipareigoti kraštui, kaip rašytojas. Dėl to Mykolo Sluckio pavyzdys yra vienintelis, o tuo pačiu brangus ir sveikintinas. Raštas, mat, yra vieša išpažintis, ir jis tik tada gali būti tobulas, kai yra atviras ir nuodirdus.

Mykolas Sluckis, sprendžiant iš jojo rašto, yra Lietuvos patriotas. Tiesa, jis komunistas, uolus komunistas. Partija jam yra ir turi būti aukščiau už viską. Bet per tą savanoriškai ir entuziastingai dėvimą skraistę jo rašte nuolat išsiveržia tiesiog nuostabus lietuviškos Lietuvos pažinimas ir prie tokios Lietuvos prisirišimas.

Būdamas toks Lietuvos patriotas (nors ir žinodamas esąs gimimo ne lietuvis), puikiai vartodamas lietuvių kalbą, būdamas įžvalgas ir talentingas rašytojas, tebegyvenas daugiau dar su priaugančia karta (ligi šiol daugiausia rašė vaikams ir jauniui), ir tuo pačiu metu jau būdamas vienas iš oficialių partijos patikimųjų visos tenyškės lietuviškos literatūros vairotojų, nežinia k o k i a vagą jis bus galų gale išvaręs Lietuvos kultūriniam gyvenime. Bet vis tiek tai bus, gal gana savotiškas ir dar nežinia kaip viršinamas f a k t a s — kraštutiniškai su lietuviškos žydo-komunisto ryškus pėdsakas mūsų tautos kultūriniam gyvenime.

*) Vieno ir kito krikščioniški vardai, galbūt, yra vėliau prisavinti, vargu iš gimimo metričių perimti. (Bus daugiau)

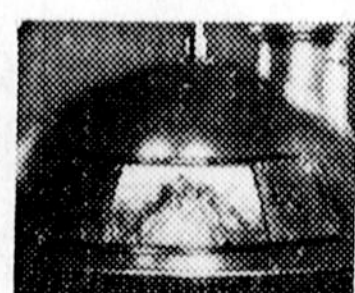
Čia tai gyvenimas!

DŽIAUGSMAS... DRAUGAI... IR STROH'S

Amerikoj tiktai
ugnim virtas
alus!

Jums patiks

Po jūsų pasirinkto sporto, po gero žaidimo, nieko nėra geresnio, kaip lengvas, skanus, gaivus antis Stroh's. Gauk Stroh's šiandien!

jis šviesesnis!

Dabar už vietines kainas

The Stroh Brewery Company, Detroit 26, Michigan

IŠTABŪS DRAUGAI

AXEL MUNTHE

(11)

RAFAELLA

Paveikslas buvo laikomas vienu iš geriausių visoje parodoje. Jaunojo dailininko pavardė buvo visų lūpose. Ties paveikslu nuolat būriavosi gerbėjai, tartum užkerėti žavaus reginio. Ji gulėjo ten ant purpurinio patiesalo, ir jos grakštumas atrodė spinduliuojąs gyvenimo gegužio saule. Ji galėjo būti daugiausia 16 metų amžiaus. Šiek tiek vaikiskumo dar tebeglūdėjo jos švelniuose sąnaruose, ir nekaltumo šydas gaubė jos nuogumą.

Kas buvo ji, ta švelni Miegotoja, kurios veidas buvo toks kilnus, kurios išsivystymas buvo taip retai proporcingas? Ar galėjo būti tiesa, kaip gandai skelbė, jog to žavaus paveikslu modelis nešiojo vieną didžiausių Prancūzijos vardu, kad čia viena iš kilmingųjų Faubourg St-Germain gražuolių, dailininko neatpažinti, jam pademonstravusi idealą, kurio jis ieškojęs, bet niekur neradęs? Kas buvo ji?

Daktaras ilgai ten stovėjo ir klausėsi

pagyrimų, kurie buvo skirti dailininkui, pasakui jis lėtai prisiskyrė kelią pro elegantišką publiką išėjimo link.

Dar valandėlę jis pastovėjo, stebėdamas karietą po karietą, atvažiuojančią į Champs-Elisées, paskui lėtai nužingsniavo per Place de la Concorde į St-Germain bulvarą. Laikrodis mušė septynias, kai jis praėjo pro St-Germain des Près. Jis paskubino žingsnius, nes turėjo dar tolimą kelią.

Ties Jardin des Plantes jis įsuko į vieną siaurą skersgatvį, ir netrukus atrodė, kad Paryžius būtų likęs toli užpakaly. Skersgatviai tamsoje ir ankštėje į siauras perėjas, krautuvės susitraukė į pardavėjų būdeles, kavinės virto smulkėmis. Geri drabužiai vis retėjo, o dažnėjo darbinė apranga. Buvo jau beveik aštunta, teatro valanda spinduliuojančiuose bulvaruose. Čia tevaikščiojo tik darbininkų grupės po dienos darbo. Pavargę jie atrodė, darbas buvo sunkus, jau šeštą valandą ryto kaukdavo fabriko sirenos, ir ne vienas turėdavo valandą kelio į tenai. Šen ar ten stovėjo apdrisęs žmogus su ištiesta ranka; jis neturėjo ant krūtinės jokios lentelės pasakančios, kodėl jis apako; jo nelaimės is-

torijai čia nereikėjo žodžių; kas davė kokią sou, buvo ir pats panašus vargšas, ir daugumas jų žinojo, ką reiškia būti alkanam.

Skersgatviai darėsi vis nešvaresni, atmatų ir šiukšlių krūvos gulėjo dvokiančiuose šaligatvių grioveliuose; čia nebuvo kreipiama tiek daug dėmesio, nes čia gyveno tik neturtingieji.

Jis įžengė į aptrešusį seną namą ir užlipo tamsiais nešvariais laiptais iki pat viršaus. Sena moteris sutiko jį tarpduryje — jis buvo laukiamas. "Zitto, zitto!" (tyliai, tyliai) — pasakė senoji, pridėjusi pirštą prie lūpų. "Ji miega!" Pašnibždomis papasakojo la Nonna, senelė, kaip nuo vakarykščios ejęs. Rafaella šiandien nebefantazavusi, visą dieną išgulėjusi tyliai ir ramiai; retkarčiais ji panorėdavusi pamatyti kūdikį, ir prieš valandėlę jį užmigus su kūdikiu rankose. Ar il Signore norįs ją pažadinti? Ne, jis nenorėjo. Jis tyliai atsisėdė šalia senės ant suolo. Jie buvo geri draugai, jis žinojo jos liūdną istoriją.

Ji buvo iš San Germano, iš kalnų lizdo ten tarp Romos ir Neapolio, iš kur ateidavo daugumas italų modelių. Vos tik prieš porą metų ji iš tos apylinkės su būriu vyrų ir moterų buvo atvykusi į Paryžių. Pora mėnesių vėliau motina gavo "la febbre" ir mirė žinomame Hotel Dieu. Po to senelė ir anukė turėjo verstis pačios svetimame mieste.

Rafaella pasidarė modeliu, kaip ir daugelis kitų.

Ir jaunas dailininkas tapė jos paveikslą. Jis nutapė jos gražią galvą, jis nutapė jos mergaitiškas krūtis.

Paskui nukrito jos skurdūs drabužėliai, ir jis tapė jos nekaltą nuogumą besiskleidžiančio pavasarinio pumpuro žavume, nekaltos miego ramume. Ji buvo peteliškės lengvumo Psyché, kurios lūpų Eros dar niekad nebuvo pabučiavęs, ji buvo Dianos nimfa, kuri, nuo medžioklės pavargusi, numeta chitoną ir, žmogaus akies nematoma, savo mergaitiškus sąnarius maudo paslėpto miško ežero bangose, ji buvo švelniosios miškų driada, kuri miega žiedų guoly.

Ir, dailininkui perkeliant jos paveikslą į drobę, satyras pabučiavo jos garbanomis apkritusį kaklą.

Naujasis paveikslas buvo baigtas, garbė veržėsi į jaunojo dailininko atelję, o suvedžiojtas vaikas išėjo.

Jie atsiskyrė, kaip geri draugai, jis anglimi užsirašė jos adresą ant sienos, ji nuėjo pas kitą. Taip ėjo ji iš atelės į atelję, ir nekaltybė jos jau nebesaugojo.

Vieną dieną stovėjo senoji močiutė prie ištaigingos atelės durų ir kukliodama pasakojo, jog Rafaella tapsianti motina. Taip, jis atsiminė ją gerai, tą gražią merginą, jis įspaudė į senosios ranką porą auksinių ir

prizadėjo Rafaellai pagelbėti. Jis išlaikė savo žodį. Dar tą patį vakarą jis pasiūlė savo draugams padaryti rinkliavą Rafaellos vaikui, jis įtariąs, jog nė vienas neturįs teisės atsisakyti. Ne, nė vienas neturėjo teisės atsisakyti, ir davė visi, ką galėjo — vienas daugiau, kitas mažiau, tūlas net visą piniginę išvertė į skrybėlę, einančią ratu Rafaellos vaiko naudai.

Visi kalbėjo, kaip gaila esą gražios merginos. Kokia nelaimė! Buvo net aptarta, kas su ja turėsia atsitikti; žinoma, ji vėl galėsianti būti modeliu, tačiau niekada jau nebebūsimanti ta, kas anksčiau buvo. Skulptoriai vieningai sutarė, kad gražiosios šlaunų linijos neišlaikysiančios šito bandymo, tapytojai žinojo, kad jos skruostų ceros šiltumas dingęs visiems laikams. Vaikas turėjęs būti išsiųstas pas žindytę į provinciją, ir pinigų užtekisą pirmiesiems metams apmokėti. Galbūt ir nebuvisi kvaila mintis, paprašyti sveimąsi daktarą pasirūpinti Rafaella; jis juk taip mėgstas italus. Pagaliau jis galėtų būti jiems abiem naudingas, jei viskas nesiklostytų, kaip reikiant.

Ir daktaras, kuris italus taip mėgo, paskutiniu metu dažnai ten užeidavo. Rafaella sunkiai sirgo — taip sunkiai, kad dieną ir naktį klidėjo, ir šį kartą buvo jos pirmas ramus miegas po ilgo ilgo laiko.

(Bus daugiau)

STUDENTU ŽODIS

Nr. 62

Redaguoja — G. Gedvila, D. Marcinkutė, R. Vėžys. Redakcijos
adresas: 1213 So. 49th Court, Cicero 50, Ill.

Nr. 62

VIVAT SANTARA!

Sekm Jus nuo pirmojo sąskrydžio ir stebėjom kaip ta maža, bet audringa grupelė įsteigė Santarą.

Tie, kurie siekė ramybės ir bijojom pasikeitimo, nebuvo patenkinti Jūsų revoliucija. O Jūsų žygis tikrai buvo revoliucija. Jūs sudrumstėt ramius vandenius. Bet tuo pat Jūs pabudinot studentiją, kurioje tuo metu viešpatavo amžini studentai, o jaunimas turėjo laukti, kada koralus numirs.

Kai kurie iš mūsų galim nemėgt Jūsų, bet visi turim pripažinti, kad Jūs atnešėt Sąjungai naujo kraujo, naujo gyvumo. Jūs bandėt eiti nenutryptais takais, galvoti jaunatviškai ir dirbti su jaunatvišku entuziazmu. Nebijojot pažvelgti į gyvenimą. Jei reikalas buvo į jį platesnį spaudos darbą, Jūs dirbt spaudoje, jei politika Jūsų akį traukė, ėjot į politiką ir naują lauką arėt.

Per šiuos keturis metus Jūs taipgi užaugot. Profesiniame gyvenime tapot biznio administratoriais, inžinieriais, teisininkais ar net profesoriais. Visuomeniniame gyvenime pilnai atsistojot politikos, spaudos, bendruomenės darbuose.

Šiame augimo procese keičiasi ir organizacijos charakteris. Tai visai natūralu. Tačiau studentijai būtų žala, jei tas pasikeitimas būtų pavargimas. Turėt daug gabių vyrų, kurie nešė didelę našta. Baigę savo studentiškas dienas, jie tą našta perduoda kitiems. Turit daug gerų vyrų, kurie tą našta neš. Tad ne užkraukt joms keliams, nes ir arklys persunkia našta netoli patempia. Užsitikrinkit ir toliau tą

SAJUNGAI DARBĄ PRADEDANT

Jau turėjom progą susipažinti su nutarimais, padarytais Sąjungos konferencijoje, kuri įvyko Paw-Paw rugpjūčio 9-10 d. Nedaug ten naujų minčių išsklėta, tačiau problema buvo pastatyta į aiškesnę perspektyvą, o seni sprendimai buvo užfiksuoti viename protokole, kas palengvina tolimesnį diskusijų vedimą.

Siame straipsnyje autorius ir nori pradėti tolimesnį Sąjungos sunkumų nagrinėjimą studentiškių skyrių ir susirinkimų rėmuose.

Ir vėl tas jaunimas

Pažvelgę į studentiškas eiles, galime matyti dvi generacijas — viena daugiau "dypukiška", mačius tik porą amerikėnės "high school" klasių, kita perėjus pusę amerikėnės pradžios mokyklos. Iš šių generacijų skirtumų išplaukia pagrindinės problemos.

Tikrieji rūpesčiai išskyla, kada rugsėjo mėnesį sutinkam šios naujos generacijos atstovus ir bandom juos įkalbinti sumokėti tuos pusantro dolerio ir pasidaryti pilnateisiais Sąjungos nariais. Dažnai nusistebim, kodėl ne kiekvienas, kaip seniau, tą sutinka padaryti.

Cia keletas minčių dėl tos problemos ir bendrai dėl tolimesnės jaunimo rolės Sąjungoje.

1) Naujasis studentas turi kitus interesus. Sąjunga, kuri tuo tarpu dominuoja vyresniosios generacijos, nepajėgia patraukti jo dėmesio, nes ji nemato jų interesų skirtumo.

2) Neturėm iliuzijos, kad mes tą naują studentą per keletą jo studijavimo metų galėsim iš pagrindų performuoti.

organizacinį entuziazmą, kuris Jūs išlaikė per tamsias valandas.

Tremties gyvenimas ir Amerikos universitetas pasunkina tos neišsėmiamos energijos kaupimą. Vienas reikalauja nuolatinių pastangų laisvinimo akcijų, kitas su savo greičiu ir gerklę piaunantiu rungtyniavimu padaro organizacinį gyvenimą pašalinu. Kad tuos sunkumus nugalėjus, veikla turi būti sistematiška. Bet svarbiausiai Jūs ją turit mylėti ir pasitikėti savo pajėgumu.

Tokia pat nelaimė ištiktų studentiją, jei Santara pasėtų. Gi Jūs tikslas buvo įrodyti visiems, kad studentas gali daugiau padaryti, negu šokiuose iki pastalio nusigerti, kad jis rūpinasi tautos reikalais, kad jis stovi greta mūsų visuomenės veikėjų ir kartu su jais žengia pirmyn.

Tą tikslą atsiekt, būdami kritiški, ieškodami naujų idėjų ir būdų. Jei Jūsų idėjos taptų stereotipais, jei naujoms problemoms Jūs patiektumėte senus sprendimus, savo tikslą būtumėt praradę ir liktumėt viena iš tų organizacijų, kurios pateisina savo likimą, kažkada egzistavusiais tikslais ir dabar egzistuojančia nostalgija pranykusio gyvenimo griuvėsiais.

Jei Jūs liksit, kokie esat, tai kai kuriems iš mūsų būsite į darbą kviečias varpas, kitiems Jūs liksite bimbalsas, bet bimbalsas Srokato Apologijoje, kuris kanda, bet tuo pat priverčia žmogų ir sujudėti.

Tad būdinkit visus, kad drauge verstume kalnus savo tėvynės naudai.

Tikrai pagalvokim, ar su dabartine metodika mes iš vis pajėsim jį į savo tarpą įtraukti.

Cia nekalbama apie jo įtraukimą į socialines funkcijas; tai yra tik maža dalis viso Sąjungos gyvenimo.

3) Jei mes norime įdiegti jam lietuvišką dvasią, žiūrėkim už Sąjungos ribų. Ženkim į jaunimo organizacijas ir ten pradėkime darbą, padėdami tai saujai pasiukusiu darbuotojų, kurie per išaukus metus plūša, kad išaugintus lietuviuką, kada mes vaizduojame mandrus studentus ir pasirodom stovyklose, kokie antžmogiai esam.

Ne tik individualios mūsų pastangos turėtų būti nukreiptos į jaunimo organizacijas. Sąjunga turėtų formaliai koordinuoti savo planus su jomis, kvieisti jas į pasitarimus ir bendrai duoti pagalbą, kur tik gali.

4) Turim daleisti, kad pradėdas studijuoti jaunimas nėra pasirušęs visuomeninei veiklai. Bet taip pat turim atsiminti, kad mes jo neparuošim, jei jo iš karto neįkinkysim į darbą. Todėl būtų svarbu nuo antrų, o gal net ir nuo pirmų metų traukti jį į valdybas, kurios turi tam tikrą prestižą, ir todėl naujas studentas užangažuojamas tolimesniam Sąjungos darbui.

Galima ginčyti, kad valdybos tikrai nieko negalės atsiekti. Sutinku, jei mes organizaciją paliksim, kokia ji yra. Tačiau įtraukiant jaunus žmones, tą patirtį ir testinimą, kurią priduoja vyresni studentai, galima būtų perduoti nauju būdu, vietoj revizijs komisijų įsteigiant tam tikros rūšies egzekutyvą, kuris padėtų veiklą planuoti ir prižiūrėti tos veiklos aktyvumą.

Kas sąjungos sąjungai, kas korporacijos korporacijai

1) Dažniausiai atsitinka, kad, jei Sąjungos ir kokios akademinės organizacijos interesai sueina į kokį konfliktą, antroji laimi. Todėl reikėtų Sąjungai aiškiai atskirti savo funkcijas nuo akademinių organizacijų ir iš jų išgauti formalią sutikimą atlikti, kas joms skirta, ir palikti, kas joms neskirta. Tuo būdu bus galima atskirti atsakomybę; kiekvienas žinos, ką jis turi atlikti. Aišku, kai kurios sferos, kaip socialinės funkcijos, nėra dalinamos, nes jos yra visiems reikalingos, kad patenkinus savo narius.

2) Reikia priversti akademines organizacijas atiduoti dalį prityrusių veikėjų, nes dažnai galim girdėti organizacijų patriarchus sakant: "Eik sūnau į Sąjungą, o kai pragudrėsi, tai galėsi savo organizacijoj veikti", o kai tas sūnus pragudrėja, tai Sąjunga jo daugiau ir nebemato.

O kada baigsim

Nedaug ką gali Sąjunga padaryti šiuo atveju. Mes galim diskutuoti tolimesnį mūsų įsijungimą visuomenėn, bet jos pakeisti neįmanoma. Išskyla keletas problemų, kurios šio autoriaus manymu apspunkins studentijos ir visuomenės bendradarbiavimą.

1) Kai kurių visuomenės sluoksnių tikslai dažnai studentui atrodo iliuzijomis, ir jis atsisako su jais dirbti, nes tokį darbą skaito tų iliuzijų propagavimu.

2) Kai kurios mūsų institucijos nepajėgė prisitaikinti prie modernaus gyvenimo (pvz. politinės partijos), likdamos archaishomis. Jose studentas nemato svarbos, jos nepajėgia patraukti to studento dėmesio, nors galbūt lietuvių kultūrinio gyvenimo išlaikymui tokios rūšies institucijos yra tiek pat svarbios, kaip ir lietuvių kalba.

AKADEMINIAME PASAULYJE

• Antradienį prasidėjusiame Santaros Visuomeninės Veiklos kursuose dalyvauja virš dvidešimt narių. Šiais metais bandoma žvelgti į kultūrinį gyvenimą ir jo aspektus. Per tris dienas diskutuojamos temos nuo žurnalizmo iki modernaus meno lietuviškame gyvenime.

• Rimas Vėžys ir Kostas Dirks atstovavo Liet. Stud. Sąjungą U. S. National Students' Assn. metiniame suvažiavime. Ten jiems teko supažindinti amerikiečius studentus su lietuvių problemomis.

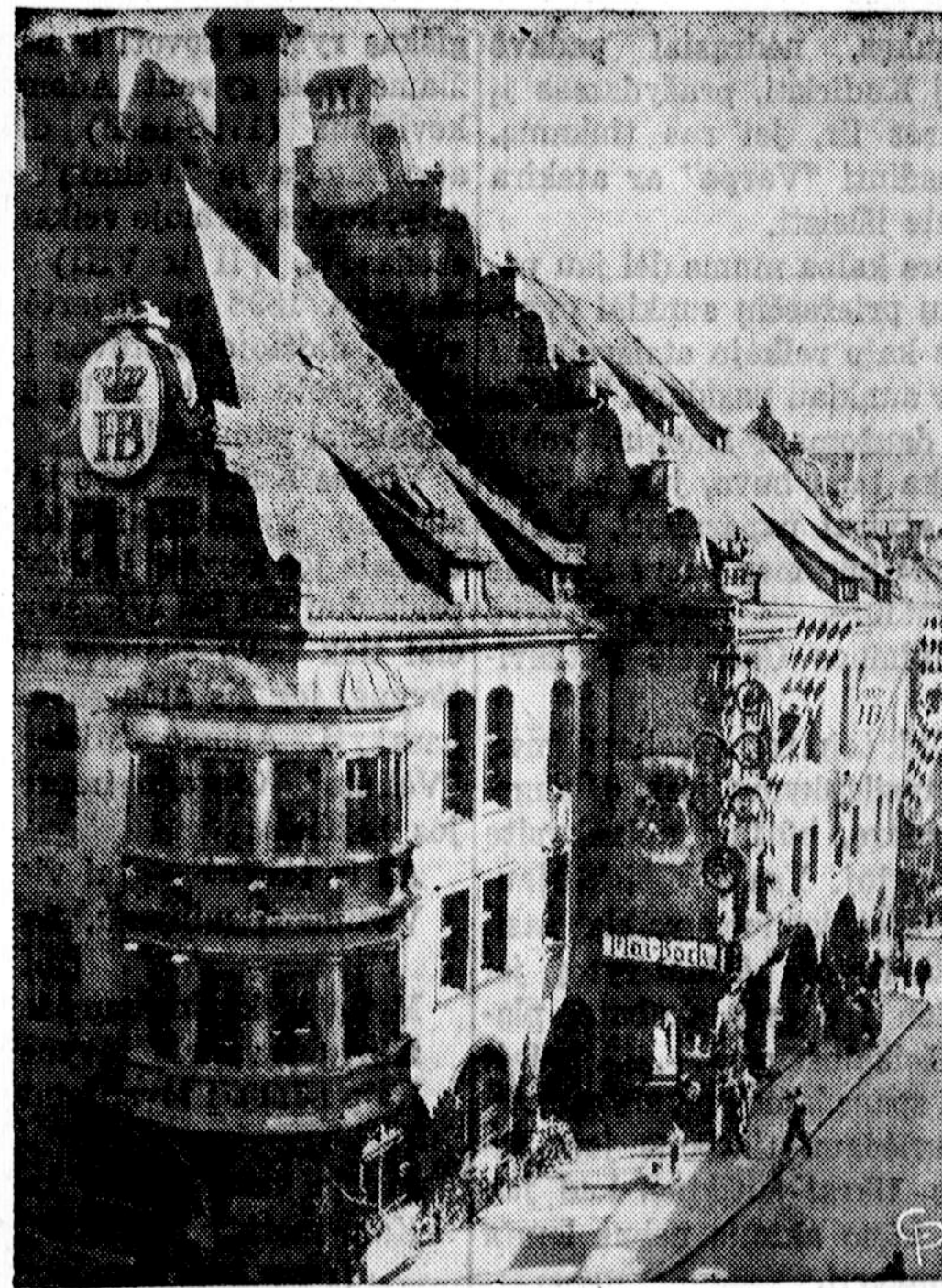
• Teko nugirsti, kad sekantis visuotinis Sąjungos suvažiavimas įvyks Detrote.

• Taipgi tenka nugirsti, kad savo visuotiniam suvažiavime santariečiai planuoja platų perorganizavimą — prisitaikymą prie naujų tremties sąlygų, užauginusią naują studentijos generaciją.

• Studentai ateitininkai buvo pakviesti kitų akademinių organizacijų atstovus dalyvauti jų stovykloje, kuri vyks netoli Detroito.

• Clevelande L. S. Santaros sponsoriuojama opera gali turėti nemaža pasisekima net ir tarp amerikiečių. Į operos garbės komitetą įeina Ohio gubernatorius ir Clevelando meras.

• Į programą "We the People", kuri įvyks rugsėjo 20 d., pakviesti yra ir L. S. Sąjungos atstovai. Programą ruošia Better Informed Voters organizacija.

800 metų sukaktį švenčiančio Muencheno miesto kampas.

UŽUOMINOS

PROPAGANDOS KAINA

Berods visi girdėjome apie Chicago's Universiteto Lietuvių Klubo ir L. S. Santaros surengtą festivalį "Kultūra egzilyje". Gal kai kurie iš mūsų net turėjom progą atsilankyti ir išgirsti A. Landsbergį arba V. Bacevičių arba pamatyti keturiolikos lietuvių dailininkų parodą.

Šis festivalis buvo rengtas amerikiečių visuomenei, kad suapžindintų ją su moderniuoju lietuvišku kultūrinio gyvenimu, kad parodžius jiems lietuviškąją kultūrą kūrybos, o ne kartojimo procese. Projektas buvo platus, ir tūkstančiai darbo valandų buvo įdėta jam praveisti. Savo pagrindinį siekimą—sujdominti amerikiečius lietuviškomis problemomis — šis festivalis atsieikė. Profesūra ir dekanas tikrai buvo patenkinti lietuvių aktyvumu ir jų darbo kokybe. Žiūrint iš skaičių pusės, daugiausiai atsieikė paroda; ir ją atsilankė virš 1500 svečių.

Bet kartu šis projektas parodė, kad tokie kultūriniai užsimojimai neša deficitą ir be platesnės visuomeninės paramos jie turi likti vienkartiniais pasirodymais, negalėdami tapti sistema ir tuo pat labiau efektinga informacijos akcija. Kad būtų galima geriau įsivaizduoti šių išlaidų dydį ir rūšį, paduodame šio festivalio galutinę apyskaitą.

Išlaidos

V. Bacevičiaus koncertas \$293.29
Meno paroda 200.75
A. Landsbergio paskaita 80.00
Bendros išlaidos reklamai 63.75

Viso \$637.79

Pajamos

Koncertas \$177.75
Katalogai meno parodai 32.75
A. Landsbergio kelionėi 40.00
Kitos 7.00

Viso \$257.50

Deficitas \$380.29

Tačiau, jei tikslas yra atsiekti, joks deficitas nėra perdidelis. Panašias akcijas reikėtų praveisti, plačiau mūsų visuomenę į jas iš anksto avansuojant, kad ne vien studentai turėtų jų išlaidas padengti.

ŠYPSANTIS DANTIMIS

Brangi Teta,

Aš tikrai iš gerojo kelio neišėjau, į tą Santarą įstodamas. Teisybė pasakius, tie santariečiai po šio pavasario nebūrai, kas mane iš kelio išvestų, mat, pusę jų apsižinoję, pasidarė filisteriais ir pakeitė savo organizacijos šūkį iš "Į laisvę veda mūsų kelias", į naują šūkį: "Seimyniškuoju keliu į liberalizmą".

Viskas tikrai pasikeitė. Sako tas santariečių išminčius Kavos

lis, net organizacijos ideologiją, kurios Santara iki šiolei neturėjo, pakeitė naująja, suformuodamas knygoje "Mano šeimos pasaulėžiūra". Ten surinkti visi rašytojai, kurie nepateko į "Draugo" išleistąjį veikalą. Bet man tik neaišku, katriame veikale visi geri žmonės rašo, ir katram visi blogi.

Laiške rašot, kad nežinot, kas per vieta tas Liberalizmas. Nežinau ir aš. Sako yra daug kelių į tą Liberalizmą, tik niekas nesaiko, kur jis yra arba kur tie keliai, kurie į jį veda. Kai nori Liberalizmą pasiekti, tai turi surasti savo kelią. Bet man vis vien neaišku, kur aš galiu žemėlapij gauti. Jei kada nugirsit parapijos svetainę apie kokį gerą kelią, tuojau parašykite. Nuvykę į Liberalizmą ir jus tuojau atsikviečiu atostogoms.

Tad, nors nežinau nei vieno kelio į liberalizmą, tačiau galiu parašyti apie kelią į Tabor Farmą. Į jį eina tik vienas kelias. Jei pusbrolis Alamandrakas norėtų atvažiuoti, tai gali susimokėti septintys su puse dolerio į dieną ir galės ten gyventi. Tik blogiausia, kad, prieš valgant, reikia sėdėti tokiam kambaryje ant kietų kėdžių ir klausytis labai gudrių žmonių. Paskui, pavargus jie eina atgal į salę ir, kai sutemta, jie klausia, kaip žmonės, kurie rašyt moka, skaito. Pamatytum, kokias jie pasakas moka parašyti. Po to prasiideda muzika, ir visi būna labai kultūringi.

Tai gi, jei jis nori važiuoti į tą farmą, lai važiuoja Highway 12 iki Benton Harbor miestelio ir tes suka dešinėn į Pipestone Road. Tada apie penkis mylias už miestelio, privažiavus iki River Road, reikia sukti į kairę ir važiuoti iki rodyklės, kuri rodo į Tabor Farm, o paskui sąžiningai sekti tą rodyklę. Jei pamesit jį tą rodyklę, jis turi grįžti atgal ir vėl iš naujo tą rodyklę sekti. Galėję pakviesti ir Jus su Dėde, jei būtumėt jaunesni ar ma mokėtumėt išraiškos šokius šokti, bet taip negaliu, nes tie santariečiai prie vartų turi žmogų, kuris sustabdo mašinas ir klausia: "Ar valgsit?"

Turiu baigti. Ta proga noriu atkartoti savo filosofijos profesoriaus žodžius: "Didžiausia kultūrinio nuomokio apraiška yra mergina su chemise suklele. Tik dėl pirmojo jaudinasi profesionalai kultūrininkai, o dėl antrojo — visa vyriškoji giminė".

Laukiu Jūsų laiško, meilės ir gal vieno, antro dolerio. Kaip niekad, Jonas Valerijonas-Tranquillizer

NORINTIEJI VASAROTI

savininkų Stasio Lūžio ir Brutenio L. Veito vasarvietėje, kuri randasi saulėtam Cape Code, kreipiasi sekančiu adresu:

Colonial Inn
Beach St.
Monument Beach
Cape Cod, Mass.

SVARSTYMAI

IŠ JAUNESNĖS IR VYRESNĖS KARTOS VISUOMENININKŲ SUSIRĄŠINĖJIMO

I svarstymų tarpą įsiterpė naujas asmuo S. Rudis. Jis nori daug ką pasakyti L. Jauniui ir nemažiau paklausti V. Žiliaus. Tik pasiekt šį rašinį.

Rašo S. RUDIS
L. JAUNIUI IR V. ŽILIUI.

II

Viltininkų palikimas, Maironio, Vaižganto kūryba, kuri savo gyvastingumą sėmėsi iš lietuvių tautos, jos krašto žaliųjų laukų, pievų, srauniųjų tėvynės upių, nuo amžių savas tradicijas išsiugdžiusių to paties krašto žmonių sodybų, kurių kiekvieną saugojo Rūpintojėlis, sukrustilavavo neolituanų širdyje ideologiją, atsiremusia tik į tėvynę Lietuvą, be jokio internacionalizmo priemaišų. Smetonos, Voldemaro nors tik pagal reikalą spaudoje skelbiami publicistiniai straipsniai, kanaaninko J. Tumo, dekanas V. Mirono ir kitų gyvų žodžių sakomos kalbos Neo-Lituanijos švenčių metu ar kitomis įvairiomis progomis tautinę ideologiją juose sutvirtino. O pati lietuviškoji aplinka, Lietuvos valstybės gajus klimas, jos pažanga, laimėjimai argi ne teigiamai veikė į neolituaną? Ir taip išaugo, sutvirtėjo jame tikroji lietuviška širdis, saugojanti savyje didelius tautinės ideologijos lobius.

O vis dėlto kitoms lietuviškoms srovėms neolituanai buvo ir tebėra nesuprantami. Manau, esis sveikas pastebėjus, kai kitų lietuviškųjų srovių rašėvis įsileidžia be be saiko kritikuoti vadinamąjį trylikos metų tautininkų režimą Lietuvoje, naudodami diktatūrininkų, vadistų bei totalistų epitetus, tai tomis "puošmenomis" apdovanoja ir neolituanus. O ar tai teisinga? Juk savo vidutinę organizaciją jie visada buvo ir tebėra liberališkiausios demokratų, savo vadovybės išsiskindami šimtaprocentiniai demokratinių būdų. Nukrypimų nuo tautinės linijos jie nebijo, nes nėra ir to pavojiaus: jų nariai visi yra giliai įsijautę į savąją ideologiją ir kiekvienas sąmoningai tos linijos laikosi. Jie visada buvo jautrūs tiems atvejams, kai matydavo pažeidimus lietuvių tautos interesus.

Žvelgdami kiek į praeitį, pastebėsime, jog prezidento A. Smetonos autoritetinio režimo Lietuvoje tam tikru laikotarpiu jie buvo net pusiau opozicijoje. Čia tu niuansų plačiau nedėstysiu, bet vieną faktą galima pažymėti. V. Žilius gerai atsimena, kaip tik tau to neminėjo, kaip lenkų ultimatumo metu neolituanai išvedė demonstracijas į Kauno gatves universiteto studentus protestuoti prieš to ultimatumo priėmimą. Tada politinė opozicija džiūgavo: "Va, štai ir neolituanai eina prieš tautininkų vyriausybę". Čia, tremtyje, kitų srovių vadeivos vėl kraipo galvas: "Kas tie neolituanai? Jeigu jie nenori būti vadinami diktatūrininkų, vadistų, totalistų vadais, tai kodėl jie nepasmerkia kartu su mumis tautininkų buvusio totalistinio režimo?"

Toks galvojimas buvo ir tebėra klaidingas. Neolituanai ir anuomet nėjo prieš savo krašto vyriausybę, bet protestavo prieš klaidingus, jų įsitikinimu, vyriausybės veiksmus, nors, antrą vertus, vyriausybė tada, kaip žinome, lenkų ultimatumą priėmė, tik jėgos priversta. Neolituanai visada buvo ir tebėra tik tautinės ideologijos organizacija, o gaivališkai protestavo visada, kai manė, jog yra pažeidžiami gyvybiniai tautos interesai.

Kaip matai, mielasis, iš aukščiau čia pasakytų, neolituanai yra pakankamai liberalūs, bet niekad jie nesės už bendro stalo su tais, kurie niekina Lietuvos nepriklausomybės laikotarpį ir tuo pačiu tvirtina bolševikinių okupantų požiūris. Tokie pat daugumoje yra ir kiti tautininkai. Atleiskit man už ne-

klių klausimą, bet šia proga aš noriu jūsų paklausti, ar asmeniškai jūs esate užtektinai liberalūs? Toks klausimas man kyla todėl, kad baigdamas savo liepos 28 d. laišką sakote: "...ar gal jaunesiems liberalams yra vilties matyti tokį sąjūdį, kuris būtų nedviprasmiškai nacionalistinis, radikalus ir aiškiai antiklerikalinis?"

Šiaip norai nebogi, nors truputį ir atrodo kaip veržimasis į atviras duris, kas liečia "nedviprasmiškai nacionalistinį", bet kodėl reikalingas "aiškiai antiklerikalinis"? Juk tuo pabrėžimu nustojate "liberalumo". Didieji antiklerikalistai dažniausiai yra ir antireligininkai. Ar jūs taip pat suprantate antireligiškumą? Jei taip, tai ne šiaip tautininkai, ne "nedviprasmiškai nacionalistai" (toks sąjūdis egzistuoja — tai Lietuvos Atgimimo Sąjūdis, kurio organas yra laikraštis "Laisvoji Lietuva") jūsų vilčių negalės išpildyti. Bendrai paėmus, tautinės srovės žmonės iš esmės nėra nusistatę kovoti prieš kitas lietuviškas grupes, kol tos grupės nepažeidžia ar nėra nusistatčiusios pažeisti lietuvių tautos gyvybinių principų, tuo labiau nekovoja prieš religiją.

Atrodo, būsiu paryškinęs beveik visus jūsų laiškuose išskeltus klausimus, kuriuos Žilius tik užuominomis tebuvo prabėgęs. O dabar norėčiau jums užduoti keletą naujų klausimų, į kuriuos gal malonėtumėtė laisuku per "Dirvą" atsakyti. Tie klausimai būtų sekantieji:

1. Kaip suprantate liberalizmą ir liberalumą? Ar liberalizmas laikote ideologija, ar tik ekonomine doktrina?

2. O kas yra anarchizmas? Ar manote, kad 1926 m. Lietuvoje prie socialdemokratų liaudininkų vyriausybės buvo tik liberalumo pasireiškimai, ar jau anarchizmo pradžia?

3. Kaip suprantate totalizmą? Ar prezidentinis valdymas Lietuvoje buvo totalistinis?

4. Ar Tautininkų Sąjunga Lietuvoje turėjo valdžios galias?

Tikiu, jūs sugebėsite įdomiai atsakyti į šiuos klausimus, tad bus patrauklus pasiskaitymas ir kitiems skaitytojams. Iki sekančio karto!

Gerb. Žiliau, jums nedaug ko turiu pasakyti, nes mokyto nėra ko mokyti. Tik norėčiau pastebėti, jog su perdideliu santūrumu Jauniui aiškinote apie tautinę ideologiją. Beje, beveik nieko neaiškinote, o tik daleidote, kad, kai senesnieji tautininkai išmirs, tada tautinė srovė jaunijai galėsia nutempti į liberalizmo bedugnę. Pamiršote atsiūrusius neolituanus, kurie apsaugos nuo tos nelaimės.

Jau yra labai sena tradicija, kad bet kokiomis problemomis besirūpiną vyresnieji turi ir mokinius, atseit, būsimus savo pasekėjus. Ir Jūs tokį mokinį turite Jaunias asmenyje. Tik galia, kad iš judviejų laiško dar nepaaiškėjo, kas ką moko.

Būtų ir daugiau ką pasakyti, bet... geriau sudie. Gal kitą kartą.

Abiem. Rašinėkitės ir toliau. Nežiūrint, ar judvieji pasisklausinėjimai ir atsakinėjimai kam patinka, ar ne, vistic "Svarstymai" atkreipia daugelio skaitytojų dėmesį.

Tik Dirvą skaitydamas sužinosi, kaip gyvena viso pasaulio lietuviai.

SPORTO DIENOS

Redaguoja Redakcinis Kolektyvas. Adresas: J. Kirvelaitis, 9628 Broadstreet, Detroit 4, Mich. telef. TE 4-1941

SPORTO DIENON ŽVELGIANT

Mes ateiname Dirvon su nauju ir nuolatiniu skyriumi. Neskelbiame deklaracijų ir nežadame sensacijų. Mūsų noras — tiksliai žinia apie lietuvių sportininką ir žinios bei informacijos sportinio pasaulio.

Jau kelerių metų sportinės spaudos praktika čia, Amerikoje, parodė, kad sportinę spaudą skaito ir lietuvių sportinių gyvenimų domisi gausi lietuviškoji visuomenė. Pagal skaitytojų pasiskaidymus, visuomenė domisi sportine žinia, jei pastaroji yra gyva, aktuali ir aiškiai suprantama. Tad mėginame šiuo naujaitimu ir vadovautis.

Šio skyrelio kolektyvas stengsis surašyti ne tik eilinius įvykius, bet ir gyvai reaguoti į įvairius mūsų darbus. Stengsimės išskirti "Sportinėse Dienose" da lykus, kurie verti visos visuomenės dėmesio. Mes vengsim bet kokių asmeninių ginčų, tačiau į kiekvieną prasielkimą su tiesa reaguosim savo pastabomis.

Sporto Dienos iš skaitytojų laukia paramos sportiniam aktyvui. Mielai priimsime kiekvieną sportinio gyvenimo tinkamą rašinį. Taip pat įdėsim žinias, kurios ir nesutiks su redakcijos nuomone arba net bus priešingos.

Sporto Dienos visus bendradarbius traktuos vienodai ir nedės jokios žinutės, kuri iškelia ne patį faktą, bet savąjį "aš". Iš tikro, viena iš gražiausių sportinės asmenybės bruožių yra kuklumas.

Maloniai kviečiame visus besidominčius ir rašančius sportiniais klausimais, mūsų šiame kluksime skyriuje bendradarbiauti, nors trumpai sportinius įvykius apsaityti. Jei nebus apie ką rašyti, tai nebus nė jokių "Sporto Dienų". Užtat savame skyriuje stengsimės populiarinti lietuviškąjį sportinį gyvenimą. "Sporto Dienos" širdingai dėkoja mieliesiems "Dirvos" leidėjams, sutikusiems duoti vietos nuolat augančiam laikraštyje.

Pirmuosius žingsnius pradame pasisveikinimu — mūsų darbas ir pastangos šviesesniai sportiniam rytojui!

PABALTIEČIŲ PLAUKYMO IR LAUKO TENISO VARŽYBAS APŽVELGUS

Rugpjūčio 16-17 d. Detroito įvykusiose pabaltiečių plaukymo ir lauko teniso varžybose dalyvavo per 50 lietuvių ir latvių sportininkų iš Kanados ir Amerikos.

Lietuviai geriausiai pasirodė plaukyme, laimėdami 7 pirmąsias vietas iš galimų devynių. Naujus pabaltiečių žaidynių rekordus atsiekė lietuviai: M. Mozoliauskaitė 50 y. laisvu stiliumi 0:39.0 min., B. Adomaitytė 50 y. krūtine 0:47.1 min., M. Mozoliauskaitė 100 y. laisvu stiliumi 1:32.2 min., G. Boreišis 44) y. laisvu stiliumi 5:52.0 min. ir latviai 4x50 y. laisvo stiliaus estafetė (J. Bomis, Miežitis, J. Karps ir A. Upatnieks) 1:52.0 min.

Vyrų lauko tenise dominavo latviai, o lietuvis — moterų.

Vyrų vieneto pusfinalį pasiekė vienintelis lietuvis J. Juodikis, bet pralaimėjo sekančiame susitikime T. Ripelui 6:3; 6:3, kuris finale pralaimėjo J. Velkmei 6:2; 5:7; 6:9. Vyrų dvejeeto P. Tupers — J. Velkme, latviai, laimėjo prieš lietuvių A. ir J. Juodikius 6:3; 6:8; 6:3.

Moterų vieneto pirma vieta atiteko lietuvei V. Zemaitienei, antroji — latvei J. Ludznieks. Moterų dvejeeto — K. Kuraitytė ir V. Zemaitienė nesunkiai laimėjo prieš Upesleja — Ludznieks, latves, 6:2; 6:2. Mišraus dvejeeto finale susitiko lietuviai,

V. Zemaitienė ir A. Juodikis laimėjo prieš K. Kuraitytę ir J. Juodikį 6:3; 4:6; 6:0.

Varžybos praėjo sklandžiai ir geroje nuotaikoje. Šiose varžybose lauko tenisą pravedė J. Gvildys, P. Misiūnas ir A. Rakka. Lauko teniso vyr. teisėjas Pr. Misiūnas, plaukymo — A. Matulis. Žaidynių gydytojas — dr. O. Vaitas.

Šias pirmenybes vykdė Vidurio Vakarų Sporto Apygarda ir Detroito LSK Kovas.

P. Kivelis

SPORTINĖS NUOTRUPOS

Naujas vadovas. Detroito LSK Kovas krepšininkai jau pradeda pasiruošimą ateinamiam sezonui. Pereitą savaitę Kovo komandos nariai išsirinko naują komandos kapitoną Antaną Rakką, kuris eis ir trenerio pareigas. Numatytas naujas ir sekcijos vadovas.

Lenkė tremtinė — pasaulio meistrė. VI-se D. Britanijos Imperijos žaidynėse dalyvavo ir ketetas buvusių tremtinių, kurie gražiai atstovavo savo naująsias tėvynes. Australijoje gyvenanti lenkaitė Anna Pazera pasiekė naują pasaulio rekordą ieties metime — 57.40 m.

Be šios lenkaitės žaidynėse dalyvavo ir estas **Hans Moks** iš Kanados. Jis laimėjo ieties metime 3-čią vietą. Pasekmė — 70.41 m.

Garsieji latviukai, brolis ir sesuo **Konrads** startavo už Australiją plaukyme. Jon Konrads laimėjo pirmąsias vietas 440 y. laisvu stiliumi (17:45.4 min.), o Ilsa Konrads 440 y. laisvu stiliumi (4:49.4 min.).

Lietuviai pasižymi. Liepos mėn. laikotarpyje lietuviai, dalyvaudami įvairiose lengvosios

Clevelande APYLINKĖSE

J. Bačiūnas,

grįždamas iš Pasaulio Lietuvių Seimo, praėjusį pirmadienį buvo sutojęs Clevelande, apžiūrėjo Vilties Draugijos pirktą namo pertvarkymo darbus ir pasitarė kitais Dirvos reikalais.

V. Rastenis,

vykdamas į Santaros suvažiavimą Tabor Farmoje, sustojo Clevelande pasitarti įvairiais spaudos reikalais.

Antanas Diržys,

Dirvos atstovas Venezueloje, grįždamas iš Pasaulio Lietuvių Seimo, sustojo Clevelande aplankyti savo artimuosius ir pasitarti įvairiais reikalais.

Pirmas operos mecenatas

Joseph Mull - Muliolis paaukojo operos pastatymui \$100.00 į savo ložę jis žada atsivesti draugus. Joseph Mull-Muliolis turi draudimo ir namų pirkimo-pardavimo įstaigą 6606 Superior Ave. Šiam pirmajam, iki šiol vieninteliui, Operos Mecenatui rengėjai reiškia nuoširdžią padėką.

Jolantos Drąsytės ir Šarūno Peckaus

sutuoktuvės įvyksta šį šeštadienį — rugsėjo 6 d. 10 val. Sv. Jurgio parapijos bažnyčioje.

Miela, kad abu jaunavedžiai yra aktyvūs studentų, skautų ir kitose lietuvių organizacijose.

atletikos varžybose Sov. Sąjungos komandų sudėtyje, pasiekė puikių pasekmių. Svarbesnės iš jų: **Mikėnas** 10000 m. ėjime — 43 min. 39.4 sec., **Baltušnikas** disko metime — 56.11 m., **Varanaukas** — rutulio stūmimo — 17.15 m. ir **L. Virkus** 10000 m. bėgime — 29:19.0 min.

Pasigendama J. Pipynės ir Bilutės Zalogaitytės.

P. Jurgėla

lietuviškojo skautijos sąjūdžio steigėjas, grįždamas iš IV Tautinės Stovyklos, aplankė Dirvos redakciją.

Newyorkiečiai

p. Mykolas Slapšys, panelės Antanina Meckuraitė, Franciška Lauraitytė ir p. Donaldas Vizbara grįždami iš atostoginės kelionės iš Californijos stabelėjo pas p. Vincą Stankauską, 1132 E. 72 St. ir ta proga aplankė Dirvos redakciją.

70 Chicago lietuvių operos dalyvių

atvyksta į Clevelandą su Fausto spektakliu. Daugumas nakvynės jau pasirūpino pas gimines, pažįstamus ar viešbutyje. Nakvynės reikalingos dar 30 operos narių:

Mažionytė Sofija, Vaclovas ir Margarita Momkai, Beinaraukas Vytautas, Čelkis Petras, Vaitkevičius Vincas, Vakselis Leonas, Zurlis Liudas, Česunskas Jonas, Gutauskas Vytautas,

Solistė Aldona Stempulienė dainuos Siebelio rolę Fausto spektaklyje, Clevelande, rugsėjo 13 d. Ryšium su Fausto pastatymu ji turėjo pasikalbėjimą ir dainavo televizijoje rugpjūčio 29 d. ir antrą kartą rugsėjo 1 d. Tik ką grįžusi po koncerto Pasaulio Lietuvių Seime New York'e, ji šį ketvirtadienį iškrenda į Los Angeles, Cal., dainuoti Lietuvių Dienoje.

MOSŲ SPECIALYBĖ

Vaistų siuntimas į užsienius. Mūsų sandėliai yra pilni, ir užsakymai greit išpildomi. Kainos visiems prieinamos.

MODERN DRUG
12429 St. Clair Ave.
MU 1-2342

(k)

J. CIJUNSKAS LAIKRODININKAS

Taiso ir parduoda laikrodžius apyrankes ir kitas brangenybes. Sąžiningas ir garantuotas darbas prieinamomis kainomis.

753 E. 118 St.
Cleveland 8, Ohio
Telef.: LI 1-5466

SAVE Part Of Every Pay

The Cleveland Trust Company

WE WELCOME YOUR SAVINGS

GERESNĖS statybos kontraktoriai

ISTATO MONCRIEF ORO VENTILIACIJA

• ŠALDO vasarą

• ŠILDO žiemą

THE HENRY FURNACE CO. MEDINA, O.

Kviečiu jus įrodyti, ką jūs patys galite...

PASLĖPTAS GIRDEJIMO PRIETAISAS

kaip niekad su

Beltone HEARING GLASSES

- Galite girdėti su ABIEM ausim.
- Jokio guziko ausyje. Jokio žinūro.
- Jokio specialių prietaisų už ausies.
- Duoda high fidelity girdėjimą.
- Stipri hearing aid paslėpta akinimuose.
- Beveik nematoma triušele nūčėja garso į ausį.
- Nieko paslėpta plaukuose ar rūbuose.

Duodama KNYGA NEMOKAMAI suapžindina su visais stebuklingais naujais potyrumais gerėjimui ir tolesnei paslėptumui, neįmanoma iki dabar užsikite, pašaukite, ar rašykite šiandien.

Atsiųskite man nemokamai knygelę apie Beltone Hearing Glasses.

Pavardė

Adresas:

Šaukite Mr. NORBUTAS
406 Citizens Bldg.

Namų telefonas TU 6-1149

MAin 1-5252
850 Euclid Avenue

Vytautas ir Virginija Kupeikavičiai, Mardosas Vincas, Petras Vacys, Stropas Vladas, Dūdėnas Juozas, Kalvaitis Leonas, Mažeika Vaclovas, Mykolėnas Alfa, Antanavičius Antanas, Grina Antanas, Jokubauskas Eduardas, Mockaitis Jonas, Paškevičius Zenonas, Vaišvila Vladas, Pakalena Benas, Linevičius Antanas, Vytautas Virkau, Vaznelis Jonas, Kučiūnas Jurgis.

Clevelandiečiai, kurie galėtų apnakvydinti ką nors iš Chicago svečių, prašomi skambinti Nijolei Bartuškaitei, tel. GL 1-6482. Chicagoiečiai atvyksta autobusais prie Masonic Auditorijos šeštadienį rugsėjo 13 d. apie 1 val. p. p. ir dar turės prieš spektaklį keletą valandų laiko.

Dr. Jonas Stankaitis su poniu parėmė operos pastatymą \$25 auka tapdami Operos Rėmėjais ir pasirinko vietas operos spektakliui ložėje.

Kun. B. Sugintas

vykdamas ir grįždamas iš Pasaulio Lietuvių Seimo New York'e, buvo sutojęs Clevelande ir aplankė Dirvos redakciją.

Lituanus vakaras

įvyks rugsėjo 27 lietuvių salėje. Programą atliks studentų ir studentų kvartetinės iš Chicago. Clevelandietė balerina ir dailiojo žodžio menininkas iš Kanados. Vakaras bus įvairus ir įdomus. Bilietai bus po 1.50 dol., 1 dol. ir 75 c. Visi kviečiami tą vakarą praleisti drauge su Clevelando akademinio jaunimo organizacijomis, kurios jį ruošia.

D. L. K. Birutės Draugijos

Clevelando skyrius uoliai ruošiasi rugsėjo 8 d. Tautos šventės minėjimui, kuris įvyks rugsėjo 20 d. 7:30 vakare Lake Shore Country Club patalpose. Programą išpildys p. Auginas

D E M E S I O ! GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

Persiūnčia Jūsų sudarytus naujų daiktų siuntinius į Lietuvą ir visas Rusijos sritis, apmokant muitą siuntėjui. Gavėjas nieko neturi primokėti.

Galima siųsti iki 44 svarų, jeigu persiunčiamieji daiktai telpa dėžėje, kurios dydis nustatytas JAV pašto taisyklių. Maistą kartu su rūbais siųsti neleidžiama.

Nepatikėkit savo brangių siuntinių į neaiškias, siūlančias tarpininkauti rankas.

Globe Parcel Service Inc. siunčia su turistinio įgaliojimo. Siuntiniai pilnai apdrausti.

Siuntėjų patogumui turime gerų vilnonių medžiagų, odų, skarų, skarelų, batukų. Šios prekės parduodamos siuntėjams savikaina.

Adresas: 1313 Addison Rd. Kampsas Superior ir E. 71st St. Tel.: UT 1-0806

ir Čiurlionio Ansamblio vyrų choras. Kvietimus galima gauti pas Draugijos narses. Staliukus rezervuoti pas p. Kubiliūnienę tel. SW 1-2582 ir pas R. Premackienę tel. CE 1-0740.

Pelnas skiriamas Karo Invalidams ir Sibiro tremtinims.

D. L. K. "Birutės" Draugijos Clevelando skyriaus valdyba maloniai kviečia narses ir prijaunčias laikyti pareigą atvykti į trumpą, bet svarbų pasitarimą-pobūvį p. Kubiliūnienės bute — 1230 E. 86 gatvėje rugsėjo 6 d., šeštadienį, 7 val. vakare punktualiai.

I Lituanus vajų

su 10 dol. auka pirmasis atsiliepi Jaunutis Nasvytis, Čiurlionio ansamblio valdybos pirmininkas, tapdamas LITUANUS žurnalo Rėmėju. Kviečiami ir visi clevelandiečiai paremti akademinio jaunimo leidžiamą anglų kalba informacinį kultūrinį žurnalą LITUANUS.

Gražus 3 miegamųjų namas, garažas, didelis rūsys, poilsio kambarys, kilimai. Lietuvių kaiminystė.

Šaukti savininką PO 1-0645.

(70)

Ar Tavo pažįstami jau skaito DIRVĄ?

I. J. SAMAS JEWELER

Sveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai. Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairus dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre
Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

P. J. KERSIS

609 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio
OFIS TELEF.: MAIN 1-1773. REZIDENCIJA: PENINSULA 2521
Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreipkitės į mane, gausite pigią kainą. Taipgi gausit patarimą įvairiose apdraudos-insurance reikaluose.
Sutaisau paskolas pirmo morgicio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

LIETUVIŲ KLUBAS

6835 SUPERIOR AVE. EX 1-1143

Lietuvių Klubo Direkcija, visus lietuvius ir jų draugus, kviečia nepamiršti 1958 m. lietuvių klubo.

Praleiskite laisvalaikį su savais sąsuoose namuose. Klubas turi įvairių garsiakalbių. Sėdėdami bet kurioje vietoje, galite klausytis muzikos, lietuvių radijo valandėlių. Visą laiką veikia televizijos aparatas. Penktadieniais veikia lietuviškų valgių virtuvė.

Atsilankę neapsiriksime, visi patogumai Jums.

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsiamas oras Jūsų patogumui
Della E. Jakubs & William J. Jakubs
Licencijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.
6621 Edna Avenue 936 East 185 St.
EN 1-1763 KE 1-7770

DIRVA

THE FIELD

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. — Telefonas: HENDerson 1-6344, Redaktorius Balyš GAIDŽIONAS (buto telefonas: GL 1-3976).

NEBĖRA PALAPINIŲ MIESTO

SKTN. VLADAS PAUZA

Pluoštas metų, nuriudėjęs praėjus, gausiais prisiminimais ir pergyvenimais veda į 1918 metus, kada mūsų sostinėje Vilniuje, vaikiu ir brandžiu žiedu gimė Lietuvos Skautija.

Buvo šaukūs ir laimingi laikai. Visur reikėsi gyvybės ir kūrybos. Lietuva, numetusi svetimos vergovės grandines, kėlėsi laisvam ir nepriklausomam gyvenimui. Gražėjo sodžiai, turtingėjo miestai, gajėjo lietuviškoji kalba, gausėjo mokyklos, visur buvo žengiama platesnė ir našesnė vaga.

Stiprių daigų stiebė ir skautiškas jaunimas, kuris per eilę nepriklausomos Lietuvos metų išaugo iki 30,000. Skautiškas jaunimas, auklėdamasis ir dirbdamas pagal modernius skautybės metodus, nemažą didžiųjų darbų kraitį davė Lietuvai. Ne tik namie, bet ir svetur gražiai reprezentavo Tėvynę.

Su dideliu dvasiniu pakilimu, ugingu jaunystės džiaugsmu praėjo jubiliejinės 1928 ir 1938 metų Tautinės Stovyklos, kur A. Panemunės ir Pažaislio šilai subūrė daugiau, kaip 3000 stovyklautojų. Deja, po 22 metų darnios veiklos, raudonajam rytui siaubui Lietuvai nešant pragaištį ir mirtį, veržli skautiškoji gija buvo sunkiai sužalota.

Vos tik nustojus gauti karo patrankoms, tuoj atsikūrė skautai iškeičioje, tvirtai pasiryžę, nenutraukiamą grandinę dirbti dėl gražesnės skautiškos gyvenimo ir šviesesnės Lietuvos ateities. Visame pilnume pasirodė skautai stovykliniame gyvenime, palaikyme santykių su kitais tautiškais skautais. Didesniam patyrimui buvo suruošta daugybė stovyklų, kursų ir iškylų. Nekartą tarptautiniuose laukuose laimėjome pirmąsias vietas. Sekminga buvo trisdešimties metų sukaktis, kuri vyko dviejose stovyklose Vokietijos šiaurėje ir Pietuose. Dalyvavo daugiau 1000 stovyklautojų.

Palikę alkanas ir šaltas stovyklas, plačiai pasklidome pasaulyje siejami vieno organizacijos Lietuvos Skautų Sąjungon. Po našių darbo vaisių, kliūčių ir sunkumų, gaivinami ir stiprinami savo siekimu, rugpjūčio 16 dieną, svetingoje JAV, žemėje, pradėjo stovyklavimą IV-ji Tautinė Stovykla. Didžiojo šieko vedini, entuziazmo lydimi čia buvo atvykę daugiau kaip 800 stovyklautojų.

Išpuštinga Highland State Recreation Area, Milford, Michigan, greitai pasidarė žalsvųjų palapinių miestu, priešakyje su didinga Gedimino pilimi, kurios bokšte plėvėsavo Lietuvos trispalvė. Skoningai ir gražiai įsirengę stovyklautojai, visur pabrėždami lietuvišką momentą. Stovykliniai vartai, darželiai, įvairiausiais ornamentais išvedioti stalai, mūsų seklyčia liudijo ne tik skautų lietuviškos dvasios stiprumą, pagarbą ir meilę Lietuvai, bet ir rodė išradimą ir sumanumą. Nė vienas lankytojų niekur kitur nesutiko tiek jaunųjų, pasipuošusių savo rankų austais diržais, kaklaraiščiais, juostelėmis, kaip stovykloje. Visa tai džiugino ir kėlė pasigėrėjimą. Vakaro laužų įvairi programa, lietuviškoji daina, pasakojimai veržėsi jaunųjų ir suaugusiųjų širdys, žadinami kilniuosius jausmus. Visa kartu suglaudus, rodo, kad mūsų jaunimas gyvas lietuviškiems reikalams, sąmoningas savo dar-

buose ir didingas dvasioje.

Miela ir malonu buvo stebėti didingą Jubiliejinį parodą, kur žygiavo viena už kita žavesnės ir gražesnės gretos, su dainos plačiai sklindančiais akordais. Ne verkšlenantį ir dejuojantį įspūdį sudarė, bet entuziastų ir kovotojų. Stovyklos ženklas — Gelžinis Vilkas, kaip būdingas simbolis šių dienų, kad privalo me skelbti pasauliui visa jėga ir priemonėmis apie mūsų Tėvynę padaryti ir daromą žalą, kuri didvyriškai kovoja dėl laisvės ir žemės, gyvybės ir nepriklausomybės.

Po vaisingo darbo, naudingai praleisto laiko, turtingesni žinomis ir patyrimu, gestant laužui, rankų grandinės rate, tyliai niūniuojama malda "Ateina naktis" baigiama IV-ji Tautinė Stovykla. Pakelta nuotaika prisipildė įspūdiams, rankas spausdami vieni kitiems linkėdami geriausios sėkmės, palieka vienuose

SENSTELĖJĖ NAMAI JAUNINA VEIDA

Laikas dulkėm apneša puikius rūmus ir meniškai vertingus paminklus. Tų pačių laiko "puošmenų" neišvengia ir kuklesni žmogaus darbai.

Rodos, dar taip neseniai bostoniškų tautininkų talka plūdo dienom ir naktim, gražindami ir puošdami savo namus. Kurį laiką apie tą pastogę sklido pasigėrėjimą keliai gandai daugely šio krašto lietuviškųjų židinių. Tačiau gana greitai dienos senstelėjimu apdengė ir šias gražias pastangas.

Spalvų skaitumą prarado ypač apatinioji salė. Be to, atsirado naujų meninių vertybių, kurioms reikėjo surasti vietą, ir naujų sumanymų, kuriuos derėjo įgyvendinti.

Ir nenuostabu, kad ALT S-gos Bostono skyriaus namų "jaunimo" problema vėl iškilo. Tie namai nuo iškilmingo atidarymo dienos juk nebuvo uždaryti. Keltą metų juose virė, kunkuliavo žymi dalis Bostono lietuvių kultūrinio ir visuomeninio gyvenimo. Daugiausia toj apatinėje salėje rinkosi jaunimas, iškilmingus posėdžius ir minėjimus rengė Kultūros klubas, savo repetitijas darė Bostono Dramos Sambūris, repetavo Vyrų choras, Santara surengė bent porą dailės parodų, jaunavedžiai kėlė vestuvinius pokylius, o ir pati skyriaus valdyba buvo gyva ir veikli, šaukė "seimus", rengė pasitarimus, pobūvius. Tad šitaip su batų padais išėjo gatvėn grindų dažai, nuo įvairių papuošimų susibraizė ir susitėpė sienos. Jauki ir maloni patalpa pradėjo apsepti, namų veidas senstelėjo.

Žinoma, jei būtumėm turtin gesni, tai ne tokius namus turėtumėm ir ne tokiu būdu jų pavidalą jaunintumėm. Bet dabar ir vėl atsiremėm į lietuviškąją talką. Štai, jau antra savaitė, kai Bostono Tautinės Sąjungos namuose dirba "mūrininkai, staliai, dažytojai ir elektrikai". Tuos senus ir garbingus amatininkų pavadinimus čia įsegiau į kabutes, nes šį kartą pagrindinį darbininkų cechą sudaro dipl. inž. Br. Galinis, paruošęs remonto projektą, o darbus vykdo dipl. inž. J. Dačys, dail. Vikt. Andriūšis, meisteris K. Adamavičius ir elektrikas Ant. Bačiulis. Pirmoji eilėj cehui talkina skyriaus valdyba, kurios rūpesčiais dalijasi garbės pirm. J. Kasmauskas, rū-

laužavietę, skubėdami savosna palapinėna ruošti grįžti namo. Skubomis vyksta ardomasis darbas, ryšuliai gausėja. Nebėra palapinių miesto, kurio buvimą žymi numinta žolė, takeliai ir įrengimai. Taip užgeso Jubiliejinė Stovykla, kuriai kruopščiai ir energingai buvo ruošiamasi, kuri daug skautiško patyrimo ir žinių davė. Žengdami į 50-sius metus, siekime dar didesnio našumo, tobulumo ir skautiškos dvasios, vadovaudamiesi Baden Powellio idėjomis. Būty gera ir naujina, esant išvilioje, gyvenant vieniems nuo kitų labai toli, kad kas penkeri metai vykty stovyklą, kas daugiau mus sustiprintų ir geriau susigyventume.

Gausus visuomenės lankymas ir mūsų Pirmūno su Sąjungos Pirmininku dalyvavimas stovykloje duoda daugiau pasiryžimo ir energijos dirbti ir aukotis dėl skautybės ir Lietuvos gerovės. Tad, skirdami savo jaunus jėgas skautavimui, dirbkime, kad kuo didžiausios laimės atnešume pavergtai, kovojančiai Tėvynai LIETUVAI.

pestingas ir veiklus pirm. Just. Vaičiūtis, A. Matjoška, inž. J. Dačys, Ant. Vilėniškis, K. Adamavičius ir R. Jasiūnas. Negali didelės rūstybės rodyti ir kiti skyriaus nariai, kad jiems šia proga uždedama vienokia ar kitokia pareigų našta. Remonto darbai turi būti baigti prieš Tautos šventę, kurią ALT S-gos Bostono skyrius rengia rugsėjo 13 d.

Šį kartą atnaujinama tik apatinė salė ir pirmojo aukšto koridoriai. Salėje įrengiama niša Vytauto Didžiojo statulai, kuri iki šiol turėjo menkai garbingą vietą laiptų aikštėje. Tiesa, ir dabar įspūdingoji statula neturės parodinio kampo, iš kurio ji būtų gerai lankytojams matoma.

Prancūzijos premjeras De Gaulle važinėja po Afriką, propaguojamas naująją konstituciją. Kai kuriuose miestuose jis buvo vietinių gyventojų gana šaltai sutiktas.

BILIETUS FAUSTO OPEROS SPEKTAKLIUI CLEVELANDE RUGSĖJO MĖN. 13 D. 7:30 VAL. VAK.

Masonic Auditorium — 3615 Euclid Ave.

GALIMA UŽSAKYTI PASTU, UŽSAKYMUS SU PINIGAIS SIŪSKITE:

Nijolė Bartuškaitė, 1893 Rosalind Ave., E. Cleveland 12, Ohio.

Kainos: Main Floor \$6.00, \$5.00
Mezzanine \$6.00, \$5.00, \$4.00
Balcony \$5.00, \$4.00, \$3.00

Clevelande gyvenantieji bilietus gali gauti pas santaričius ir LIETUVIŲ PREKYBOS NAMUOSE 6933 SUPERIOR AVE.

PITTSBURGH, PA. operos bilietus platina p. Antanas Žaliaduonis, 3718 Superior St., Homestead Park, Pa. Telef.: HO 1-6041.

DETROIT, MICH. bilietai gaunami NERINGOS krautuvėje, 1906 Twenty-Fifth St., Tel. TA 6-7134

PASIBAIGĖ FORMALUSIS BENDRUOMENĖS ORGANIZAVIMAS

(Atkelta iš 1 psl.)

rai). Išklause, išėjo pietauti ir paskui per visas tris dienas vengė apie tą klausimą užsiminti. Arba užsiminus, prezidiumo pirmininkas V. Sidzikauskas vis rasdavo priežastelę, dėl kurios tas klausimas būtų svarstomas "vėliau".

Ir iš tikrųjų, prie to klausimo

Bostono tautininkams beveik visko užtenka, tik pinigų stinga, tai, ilgiai pasvarsčius, teko atsisakyti ir nuo inž. J. Dačio ir nuo arch. J. Okunio projekto, kurie Vytauto Didžiojo statulą (skulptoriaus Kašubos darbas) norėjo tinkamiau eksponuoti. Bet nebloga ir tai, kas dabar yra daroma — statula bus perkelta salėn ir specialiai paruošta niša iš koridoriaus, kur jai stovėti visai netiko.

Atnaujintoj salėj, kurią dabar jau bus galima vadinti portretų sale, naujai bus atidengtas prezidento Ant. Smetonos skulptūrinis biustas, Dr. J. Basanavičiaus ir neseniai mirusio Ant. Olio portretai. Iš anksčiau toje salėje jau yra matomi prez. Washingtono portretas, garbės pirmininko J. Kasmausko biustas ir dail. Vikt. Andriūšio darbo kan. J. Tumas-Vaižgantas. Artimiausioje ateityje rengiamasi įsigyti ir pakabinti Dr. Vinco Kudirkos paveikslas.

Vytauto Didžiojo statulos, Ant. Smetonos biusto, J. Basanavičiaus ir A. Olio portretų atidengimo iškilmės įvyks rugsėjo 13 d., kai bus švenčiama Tautos šventė. Kiek teko patirti, ta proga į Bostoną atvyksta Lietuvos gen. konsulas J. Budrys iš New Yorko, p. V. Olienė ir ALT S-gos pirm. inž. Eug. Bartkus iš Chicago. Labai laukiamas ir adv. Jul. Smetona iš Clevelando. Šventės žodį tars ir Lietuvos garbės konsulas Bostone adv. A. O. Shallna.

Tautos šventė bus švenčiama naujai atremontuotoj salėj. Po iškilmingo akto bus vaišės 2-jam aukšte. Vaisių metu meninei programai atlikti yra kviečiami op. sol. St. Liepas, komp. J. Gaidelis, rašytojai Ant. Gustaitis ir St. Santvaras.

Taigi, Bostono tautininkai dirba ir plūša. Jų rengiama Tautos šventė rugsėjo 13 d. turėtų gerai pasisekti, nes tuo metu ir ju naktį gerai lankytojams matoma.

vos apie 40 delegatų pasiliko vėliau — paskutinę dieną, jau po to, kai oficialiai seimo darbai buvo baigti, seimas viešai uždarytas, o tie pasilikusieji delegatai jau buvo 9 valandos (be pietų ir vakarienės) posėdžiavę, nebe juokais pavargę. Dar porą valandų tą reikalą svarstė, pavargę atstovai konkretaus nutarimo nepriėmė. J. Bačiūno siūlytos išieties nedrįso bandyti (t. y. išrinkti komisiją, kuri tartųsi su esamais politinės veiklos fondais). Griebėsi verčiau antrosios J. Bačiūno alternatyvos — rengti Bendruomenės reikalams atskiras rinkliavas ir skirti tam tikslui specialias lietuvių Bendruomenės Dienas. Bet ir tą mintį konkretizuoti pavesta valdybai.

Šalia šių esminių dalykų vyko daug įvairių "priedų", apie kuriuos kalbėsime atskirai. —vr.

DETROIT

DETROITO LIETUVIŲ ŽINIAI

Pranešama, kad visi vaikai, norintieji lankyti liuanistinę ar pradžios mokyklą, registruojasi pas lietuvių Bendruomenės apylinkės švietimo vadovą Vacj Lejį, 15483 Ward St., Detroit 27, tel. UN 4-5481 iki rugsėjo 7 d. Atsiradus pakankamam mokinių skaičiui, tai pat veiks ir aštuntasis skyrius.

Išvyka. Vietos lietuvių Bendruomenė rugsėjo 20-21 d. ruošia išvyką į ALRK Federacijos ūkį prie Manchester. Norintieji nakvoti bus aprūpinti nakvynėmis. Numatyta įvairi ir įdomi programa.

Lankėsi. M. Plechavičius ir p. Sakalauskienė iš Chicago viešėdami Detroite aplankė savo gimines ir pažistamus.

Algis Rugienius, LSK Kovo pirmininkas, buvo išvykęs atlikti karinius pratimus.

40 metų skautijai. Dr. V. Čepas, L. S. S. Tarybos pirmininkas ir s. V. Pauza kalbėjo per radiją 40 m. Lietuvos skautijos įsikūrimui atžymėti.

Vietos Lietuanų žurnalui remti Garbės Komitetą sudaro: Alė Rūta Naka itė-Arbačiauskienė, kun. dr. I. Boreišis, J. Černius, dr. A. Damušis, dr. E. Gurskytė-Paužienė, dr. V. Majauskas, F. Motuzas, E. Paurazienė, dr. T. Žiuraitis, O. F., inž. J. Gaizutis.

Lapkričio 22 d. ruošiamas vakaras žurnalo "Lituanus" parėmimui.

LIETUVIŲ RADJO KLUBO (Lithuanian Voice) gegužinė įvyks rugsėjo 7 dieną Beechnut Grove darže.

Radio klubo vadovybė neapvyklė detroitiečių, atidarydama naują radio valandą WLHB radijo stotyje, nes savo programa nedaro lietuviams gėdos, bet duoda puikų pasididžiavimą. Taigi turime pakankamai pa-

grindų tikėti, kad tie žmonės nepavils detroitiečių, windsoriečių ir kitų artimesniųjų apylinkių lietuvių, kurie atsilankys į gegužinę.

Tad sekmdienį visi į Radio klubo gegužinę. Platesnių informacijų klubas duoda kiekvieną sekmdienį nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto iš WCHB radijo stoties, banga 1440, Inkster, Mich.

J. G. R.

PHILADELPHIA

VIENINTELĖ GEGUŽINĖ

Pirma ir paskutinė vieša gegužinė šiais metais, rengiama lietuvių Bendruomenės Balso — radio valandėlės, įvyks rugsėjo 7 d., sekmdienį, 1 val. p. p., gražioje, medžiais apaugusioje, Čiapo — Cziapkevicz sodyboje, esančioje prie Bellmawr miestelio, prie N. J. kelio 42. Visi mėgstantieji gražioje gamtoje praleisti laiką ir pasimatyti su savo draugais ir pažistamais, tikimasi, atsilankys į šią gegužinę ir tuo paduos radijo valandėlę, kas sekmdienį mus linksminančią lie-

tuviška muzika ir informuojančią apie vietos įvykius.

Gegužinėje, be puikių havaicijų muzikos ir gero bufeto, bus loterija, o šokiams puiki salė. Be to, Bendruomenės Balso 5 metų gyvavimo proga kalbės Apylinkės Bendruomenės pirmininkas prof. J. Puzinas.

Gegužinę lengviausia pasiekti, važiuojant per Walt-Whitman tiltą į kelią Nr. 42, kur maždaug už 5 mylių nuo tilto yra Bellmawr miestelis. Atvažiuavę per Walt-Whitman tiltą ir privažiavę Bellmawr, važiuoja iki West Browning Rd. ir čia pasuka į dešinę ir važiuoja šiuo keliu iki Crock St. Pasukę į Crock gatvę, ja važiuoja, kol pervažiuoja tiltą, o už tilto antroji sodyba yra Čiapo — tai gegužinės vieta. Bellmawre nuo W. Browning Rd. kelias į gegužinę bus paženklin-tas atitinkamais ženklais.

P. M.

KAS
UŽSISAKĖ
DIRVA —
TAS NESIGAILEJO!

PERSIUNCIAME SIUNTINIUS Į SSSR, LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ IR KITAS RESPUBLIKAS. NAUDOKITĖS PATARNAVIMU PATIKIMOS, ATIDŽIOS IR SKUBIOS FIRMOS

GENERAL PARCEL & TRAVEL CO., INC.

135 W. 14th St., New York 11, N. Y. Tel. CHelsea 3-2583

(Licensed by USSR)

MŪSŲ SKYRIAI

116 East 7th St. 900 Literary Rd. 332 Fillmore Ave. 11339 Jos. Campau
New York City Cleveland 13, Ohio Buffalo 6, N. Y. Detroit 12, Mich.
Tel. YU 2-0380 Tel. Tower 1-1461 Tel. MOHawke 2674 Tel. TOWnsend 9-3980

632 W. Girard Ave. 132 Franklin Ave. 308 West 4th St.
Philadelphia 23, Pa. Hartford, Conn. Boston 27, Mass.
Tel. WALnut 5-8878 Tel. CHApel 6-4724 Tel. ANDrew 8-5040

Visais klausimais, susijusiais su siuntinių persiuntimu Jūsų giminėms ir draugams, kreipkitės į mūsų patyrusius, atidžius ir mandagius skyrių vedėjus, kurie maloniai suteiks jums visus nurodymus.

Mūsų didžiulė firma, turėdama tūkstančius patenkintų klientų, 100% garantuoja siuntinių pristatymą. Kiekvienas siuntinis išsiunčiamas per 48 valandas ir adresatą pasiekia per 6-7 savaites (oro paštu per 7-12 dienas).

Jūs dar spėsite persiuti maisto produktus vasaros laikui. Mūsų įstaigose yra didelis pasirinkimas pirmos rūšies maisto produktų, kaip tai — sviesto, arbatos, kavos, ryžių, kumpių ir t.t., o taip pat pramonės gaminių: vilnonių audėklų, dirbtinio šilko, odų visokių rūšių, skarelių, avalynės, laikrodžių ir kitų daiktų pačiomis žemiausiomis kainomis. Atsiminkite, kad mes esame siuntinių persiuntimo specialistai.